Эрхим таряагаар Эхэ оронойемнай амбаар дүүрэг лэ!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 230 (9984) | 1962 оной сентябриин 28, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Сентябриин 25-най мэдээгээр республика дотор 356791 гектар тараан хадагдаа, энэмнай хуряалгын 81 процент болоно. Амяарлан хадагдаһан тараанай 83 процентнь суглуулан сохигдоо.

Ургаса хуряалгаараа Кабанскын, Хориин, Прибайкалиин аймагуудай ажахынууд түрүүлжэ ябана.

Хуряалгаяа октябриин 1 болотор дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ табия.

...РТИЙНА ГРУППАНУУД

...партиингаа шэнэ Про... ...р зэбсэгжэһэн Эхэ ...най арад түмэн гэгээн ...коммунизмын байшан ...тайгаар бодхожо бай... ...тайхамшагта бүхэдэл... ...хэтэ удха шанартай ...нуудай бэелүүлэгдэжэ ...дэ партиимнай эхин ...эй —партийна орга... ...удай, партгруппануу... ...э бүри дээшэлнэ. Тии... ...й яахаб. Партийна ор... ...нуудай, партгруппа... ...бүхы ажал хүдэлмэри ...ой гүн соо үнгэрнэ, ...ай тэдэнээр дамжуу... ...лшадые хүтэлбэрилнэ, ...э политикые бодото ...рэнь бэелүүлнэ.

...й үедэ республикы... ...ромышленна предприя... ...а колхоз, совхозуудай ...агатай һалбаринуудта ...а группанууд олоор ...гдажа эхилэнхэй. ...й олонхи райкомууд, ...уд, партийна органи... ...тэдэнэй ажал хү... ...зүбөөр хүтэлбэрилжэ, ...дые хүмүүжүүлхэ, ...болон соёл культура ...талаар горьтой хү... ...хүүлэжэ байдаг. Сэ... ...овхоздо байгуулагда... ...н партийна группа... ...ажал хүдэлмэриин дүй ...нээние эли тодоор ...э.

...ой Цайдам гэжэ ню... ...һүнэй фермэ дээрэ 12 ...стнар хүдэлдэг. Тэн... ...тийна группа байгуу... ...й. Партгруппын ком... ...р нэн түрүүн даал... ...ажалдаа харюусал... ...р хандаха, хүдэлмэри... ...амжалтануудые туй... ...жэ шиидээд, үүсхэл ...го гарганад. Һаали... ...оммунистнар Цырма ...а, Бутит Найданова, Лубсанова, Екатерина ...ова, Мария Дашижа... ...шэд энэ жэлэй найма ...туршада үнеэн бүриһээ ...600 литр һү һаагаад, ...согоо түрүүлжэ яба...

...и коммунистнар ажал ...ридөө амжалтануудые ..., бүгэдэндэ үльгэр жэ... ...уулхынгаа хажуугаар, ...үдэлдэг нүхэдэйнгөө ...нитэ-политическэ, хү... ...гын хүдэлмэри эдэб... ...р ябуулна. Партийна ...һаалишадай дунда со... ...мүрысөө шаламараар ..., тэдэнэй ажабайдал, ...ал бүри һайн болго... ...культурна эрилтэнүү... ...үйсэд хангахын түлөө ...жэ оролдодог. Түрүү... ...дүй дүршэл бүгэдын ...н болгохо, малшадай ...лиг, мэргэжэл дээшэ... ...талаар бага бэшэ юумэ ... Гүүртын түрүү һаа... ...алуу, дүй дүршэлөөр ...элмэрилэгшэдые бэе ...ажа абаад һургадаг, ...г болонхой.

...н харюусалгатай ...удта партийна группа... ...бин болгохо, тэдэние ... хүдэлгэхэ талаар ... зарим колхоз, совхо... ...ртийна организаци... ...ээд хүдэлмэри ябуу... ...са хуряалга дээрэ хү... ...гшадай дунда 23 пар... ...руппанууд байгуулаг... Тэдэнэй олонхинь зүб... ..., таряашадай дунда ...ажын хүдэлмэри, со... ...мүрысөө зүбөөр эмхид...

хэжэ, үндэр бүтээсэтэйгөөр хүдэлгэнэ. Ургаса хуряалгын үедэ Хяагтын совхоздо байгуулагдаһан 4 партгруппанууд эдэбхитэй, оролдосотойгоор ажаллаа. Тэдэнэр «Темижбекский» совхозой механизаторнуудай жэшээгээр социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ.

Зүгөөр зарим партийна организацинууд, парткомууд, КПСС-эй райкомууд партгруппануудые байгуулха, тэдэниие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ анхаралаа үшөөл һайнаар хандуулнагүй. Загарайн, Бэшүүрэй, Захааминай болон бусад зарим аймагуудай нилээд олон колхоз, совхозуудта нэгэшье партийна группа эмхидхэгдээгүй байһаар. Тиихэдэ зарим партийна организацинууд тэдэниие миин саарһан дээрэ байгуулаад лэ һанаагаа амаршанхай. Жэшээлхэдэ, Хяагтын Погранична совхозой хоёрдохи отделениин Субагтын һүнэй фермэ дээрэ партийна группа байгуулагдаа юм. Теэд совхозой, отделениин парторганизацинуудай зүгһөө тэрэнэй ажал хүдэлмэреэр һонирходоггүй, хүтэлбэрилдэггүй дээрэһээ гүүртын малшадай дунда ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Тиимэһээ гүүртын зарим һаалишад ажалдаа хайша хэрэгээр хандана, хура бороотой үдэр үнеэдээ һааншьегүй орхидог ушар үзэгдэдэг. Энэ жэлдэ ехэ арга боломжотой байгаад, һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо доошолуулаа, зунай дэлгэр һайхан сагта үдэртөө үнеэн бүриһөө арайхан гэжэ 3-4 литр һү һаадаг байгаа.

Мүнөө партийна группануудта тоосоото-һунгалтын суглаанууд үнгэржэ, зарим тээ бэлдэгдэжэ байна. Тиимэһээ партийна организацинуудай, парткомуудай, КПСС-эй райкомуудай зорилго юуб гэхэдэ, партгруппануудай тоосоото-һунгалтын суглаануудые һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхэ, тэдэниие хүтэлбэрилхөөр эдэбхи үүсхэл ехэтэй эрхим хүнүүдые энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ дэбжүүлхэеэ оролдохо болоно. Саашадаа партийна группануудай хүдэлмэреэр ходо һонирхожо, тэдээндэ туһалжа байха, тэдэнтэй үе үе болоод лэ семинар, зүблөө үнгэргэхэ, партийна суглаанууд, бюрогой болон парткомой заседанинууд дээрэ тус асуудал зүбшэн хэлсэжэ байха шухала.

Партийна группануудай гол зорилгонууд юуб гэхэдэ, ажалшадай дунда ниитэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ эмхидхэжэ, предприяти, организаци болон колхоз, совхозуудай урда байһан түсэб, зорилгонуудые саг болзортонь бэелүүлхэ ябадал болоно. Мүнөө хүдөө нютагаймнай ажалшад ургуулһан баян ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа, гүрэндөө 7,5 миллион пүүд таряа худалдахын түлөө, ниитын малай тоо толгой олошоруулха, гүрэндөө мяха, һү, үндэгэ, нооһо болон бусад продуктнуудые худалдаха түсэб, уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнад. Партийна группанууд ажалшадай энэ ехэ эрмэлзэлгэ оролдолгые толгойлжо, социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай.

Хорингоо аймаг соо эгээл түрүүлэн таряагаа хадажа, хуряажа дүүргэһэн Үдын совхозой 3-дахи фермын түрүү механизаторнуудай нэгэн Гаяс Газисов богонихон болзор соо «СК-3» комбайнаар 200 гаран гектарта баал суглуулжа, 2500 центнер таряа сохёо. Зураг дээрэ: комбайнер Г. Газисов.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Республикын колхоз, совхозуудта ороохо тараанай, хартаабхын ургаса хуряалга, намарай паар хахалалга тухай

1962 оной сентябриин 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг, управлени	Ороохо таряанай бүхыдөө сабшагдаһан, хадагдаһаниинь	Гэрээнһээ суглуулагдажа сохигдоһон, комбайнаар сэхэ хуряагдаһаниинь	Хартаабхын ургасын бүхыдөө хуряагдажа абтаһаниинь	Намарай паарай хахалагдаһаниинь
Баргажанай	82	96	78	25
Кабанскын	90	83	81	31
Ахын	—	—	100	—
Прибайкалиин	83	88	73	37
Түнхэнэй	83	91	87	40
Кабанскын управлени (бүхыдөө)	85	90	81	32
Бэшүүрэй	77	84	80	22
Зэдын	87	58	46	33
Захааминай	77	65	92	13
Хяагтын	75	76	67	11
Хяагтын управлени (бүхыдөө)	79	72	71	21
Яруунын	74	86	88	12
Хориин	85	92	56	19
Хориин управлени (бүхыдөө)	80	85	67	16
Загарайн	81	96	64	24
Мухар-Шэбэрэй	81	76	85	23
Сэлэнгын	79	94	74	22
Тарбагатайн	76	92	92	28
Улаан-Үдын управлени (бүхыдөө)	80	86	83	23
Хойто-Байгалай	75	29	79	—
Баунтын	20	100	90	—
Хүдөө ажахын туршалгын станци	86	92	78	—
Мал шахалгын совхоз	79	88	91	—

ШЭН ЗОРИГТОЙГООР АЖАЛЛАҺАНАЙ АША ҮРЭ

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ, Хориин аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ

Ногоо таридаг гуримһаа газар таряалан бүри ашагтайгаар эрхилхэ гуримда эрид зоримгойгоор орохо, газараа ашаглаха хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруулха, ургаса ехээр үгэдэг ургамалнуудай тарилга горьтойхоноор үргэдхэхэ, тиихын тула тарилгынгаа талмайн хубаарилгые шэнээр хаража үзэхэ гэһэн КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй тогтоол соохи сэсэн мэргэн заабаринуудые бэелүүлэн, Хориин аймагай таряашад, механизаторнууд байгша ондо, ерэхэшье жэлнүүдтэ ороохо таряа элбэг дэлбэгээр абадаг болохын тула ехэхэн оролдолго гаргана.

Аймагай таряашад урдань тараан ажал эрхилдэг гуримаа өөһэдын үүсхэлээр эрид буруушаан, таряалангай талмайн хубаарилга эрид хубилгаһан байна. Тиигэжэ совхозууднай ороохото ургамалнуудай талмайе 9000 гектараар үргэдхөө бэлэй. Ургаса ехые үгэдэг шэниисэ, ешмээн бүришье горьтой болгогдоо һэн. Жэшээнь, 1960 ондо аймаг дотор 15,3 мянган гектар шэниисэ таригдаһан һаа, мүнөө 26,8 мянган гектарта хүргэгдөө.

Үнгэрэгшэ хабарай тарилгын хүдэлмэри тон богонихон аад, эрхим һайн болзор соо, агротехническэ заабарие түгэс баримталан дүүргэгдэһэн байна. Таряашад, механизаторнуудай хүсэлэл оролдолго ёһотоор харюулагдан, үндэр баян ургаса абтаба. Һайнаар ургаһан таряагаа хаһа сагсоонь, гээлтэ үрилтэгүйгөөр хуряажа абаха, Эхэ орондоо хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр тушааха зорилго манай аймагай совхозуудай партийна, совет болон ажахын органуудай үмэнэ табигдаа бэлэй.

Тиимэһээ таряа хуряалга, тушаалгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан, эмхидхэлэй хүдэлмэри бэелүүлэгдэһэн байха. Түбхын түрүүндэ совхозуудаймнай ажалшад энэ жэлэй ургасаһаа адагынь 950 мянган пүүд ороохо таряа гүрэндөө үгэхэбди гэһэн социалис уялга абаа һэн. Теэд иимэ хэмжээтэй таряа хорёорхин урдань гүрэндөө тушаажа үзөөгүй байха, тиимэһээ энэмнай ёһотойл шалгалта болохо байгаа.

Таряа хуряаха, гүрэндөө тушааха хүдэлмэридэ гол анхарал хандуулһанай, хүсэ шадалаа, арга боломжоёо сүм хэрэглэхэ гэжэ оролдоһоной, механизаторнуудай габшагайгаар ажаллаһанай аша үрөөр хүдөө ажахыдахи энэ харюусалгатай кампани урда урдынхиһаа эршэтэйгээр ябуулагдана. Эмхидхэлэйнгээ, бүтээсынгээ талаар Үдын совхозоорхин (директорынь нүхэр Батуев, парткомой секретарь нүхэр Романов, главна агроном нүхэр Сабылин) бусадһаа шалгарба. Тус совхоз 9000 шахуу гектар ороохото ургамалнуудаа сентябриин 23-да сүм хуряажа дүүргэ. Тиихэдэ гүрэндөө 10000 центнер таряа тушааха байһан аад, сентябриин 10-да дүүргээд, мүнөө хоёр хахад түсэб дүүргэхэ гэһэн социалис уялгаяа мэнэ мэнэ дүүргүүтэй байна.

Таряа хуряалга Анаагай, Хүрбын, Чисаанын совхозуудта баһал эмхи гуримтайгаар ябуулагдажа, ороохото ургамалнуудаа хадажа, сохижо үглөө мүнөө барагсаахань. Хуряалга эршэтэйгээр ябуулхатаяа хамта, гүрэндөө таряа ехээр тушаанад. Эдэ совхозууд гүрэнэй түсэб мүн лэ дүүргэнхэй, уялгаяа бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Иигэжэ совхозуудай ажалшадай, мүн манда хамһалсахаяа ондоо тээһээ ерэһэн зоной габшагай ажалай ашаар аймагнай бүхы дээрээ таряа хадалга, сохилгоёо сентябриин барагдатар сүм дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Мүн таряа гүрэндэ тушааха жэлэй түсэб, энэ жэлдэ тушаагдахаар хараалагдаһан зээлиин бусаалта эгээ мүнөө дүүргэгдээд байна. Иигэжэ хамтадаа 92 мянга шахуу центнер ороохо тараан гүрэнэй амбаарта оруулагдаба гээшэ. Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө ороохо тушаалган мүнөө заашье замханагүй, харин улам шангадажа байна гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ шухала.

Таряа хуряалгын урагшатай һайнаар ябаһан ушар имагтал механизаторнуудай, бусад хүдэлмэришэдэй габьяа гэжэ үшөө дахин тэмдэглэе. Тэдэнэй дунда үлэмжэ шалгарагшад олон. Үдын совхозой комбайнер Дамба Лхасаранов, Хүрбын совхозой комбайнер Моисей Иванов ойрохон зуура аяар 500 гаран гектарай таряа суглуулан сохёо. Комбайнернууд Очир Хусаев, Федор Борисов, Георгий Машанов (Үдын совхоз) дандаа 400 гаран гектарай таряа сохиһон байна. СНХ-гай харьяата бэрхэ шофернуудай, багшанарай институдай габшагай студентнэрэй, хэлхээ холбооной электротехническэ техникумэй нэтэрүү һурагшадай, мүн совхозуудайшье түрүүшүүлэй нэрэ олоор дурдажа, магтан һайрхажа боломоор.

Ажал хүдэлмэриин амжалтатайгаар ябаһан ушар зүб эмхидхэлһээ, тодорхой хүтэлбэриһөө бага бэшээр дулдыдаһан байха. Совхозуудай дирекци, партийна, Соведэй, профсоюзай организацинуудай хүтэлбэрилхы, эмхидхэхы үүргэ мартажа болохогүй. Ажалдаа шалгарагшадые магтаха, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлэгшэдые урмашуулха хэрэг ехэ ашатай туһатай байгаа. Социалис мүрысөөнэй дүн ажахы бүхэндэ табан хоногой дүнгөөр гаргагдадаг, түрүүшүүлые Хүндэлэлэй самбарта бэшэдэг, тэдээн тушаа радиогоор дамжуулдаг гурим тон һайн нүлөө үзүүлээ.

Партиин райкомой хүтэлбэри доро нютагай управленитэй зүбшэжэ, таряа хуряалгын, тушаалгын хүдэлмэриин бэлэдхэл, тэрэшэлэн ябаса нэгэнтэ бэшэ аймагай Соведэй гүйсэдкомой заседаниин, сомсоведүүдэй сесси болон гүйсэдкомуудай зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдадаг байһан. Энэ хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй депутадууд, хүдөө ажахын саг үргэлжын комиссинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ талаар Дээдэ Хүрбын (түрүүлэгшэнь нүхэр Митыпов), Хэжэнгын (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмаев), Дээдэ Тайлсын (түрүүлэгшэнь нүхэр Филиппов) сельсоведүүд ябуулагдажа байгаа кампанида халуунаар хабаадалсана.

Доторойнгоо бүхы арга боломжонуудые гүйсэд элсүүлжэ, Эхэ орондоо 155 мянган центнер ороохо таряа тушааха гэһэн социалис уялгаяа Хориин таряашадай лаб дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Туркменистанда хани халуун уулзалга болобо

Нүхэр Н. С. Хрущев Ашхабадта ерэбэ

АШХАБАД, сентябриин 26. (ТАСС). КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев мүнөөдэр Туркменистанай ниислэлдэ ерээ.

Хүндэтэ айлшание—Советскэ правительствын толгойлогшые Ашхабадай ажалшад хани халуунаар угтаа. Үйлсэнүүд болон талмайнууд гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. ССР Союзай, Туркмениин ССР-эй гүрэнэй тугууд гэр байшангуудай оройнууд дээрэ намилзана. Коммунис партида, Советскэ правительствада ажалшадай дуратайгаар хандадаг байһые харуулһан үгэнүүдые бэшээтэй улаан бүдүүд үйлсэнүүдые хүндэлэн татаатай харагдана.

Туркменистанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр Б. Овезов, Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. Байрамов, Туркмениин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Анналиев гэгшэд нүхэр Н. С. Хрущевые аэродром дээрэ угтаа. Туркменистанай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд, ССР Союзай болон Туркмениин ССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, партийна, советскэ организацинуудай, промышленна предприятинуудай түлөөлэгшэд угтагшадай дунда байлсаа.

Республикын партийна болон советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд Никита Сергеевичые халуунаар амаршалһан байна.

Хани халуунаар угтаһанайнь түлөө нүхэр Н. С. Хрущев суглаагшадта баясхалан хүргөө, Туркмениин арадта амжалта туйлахыень хүсөө.

Нүхэр Н. С. Хрущев республикын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта автомашинада һуугаад город ороо. Замдань Ашхабадай хэдэн мянгаад ажалшад Никита Сергеевичые халуунаар амаршалаа.

Туркменистанай искусствын мастернуудай ехэ концерт Туркмениин гүрэнэй Ажалай Улаан Тугай орденто академическэ театр соо мүнөө үдэшэ болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой театрта ороходонь, суглаагшад нэрьемэ альга ташалгаар тэрэниие угтаа.

...ЗЭДЭ ТАРЯА ХУРЯАЛГА, ...ШААЛГА ЯАХАДАА УДААРНАБ?

...асуудалтайгаар манай ...дент Зэдын аймагай, ...колхоз, совхозуудай ...илэгшэдтэ хандаба. ...үүн «Октябрьский» ...директор А. И. Чи... ...овтэй хөөрэлдэбэбди. ...ренов. Сентябриин ...байдалаар 3 мянган ...раан хүл дээрээ һуу... ...00 гектар шэниисэ ...хэбтэнэ. Сентябриин ... болотор хура бороо ...рагшамнай табяагүй.

Хуряажа абаһан 4 мянга гаран гектар дээрэһээмнай 40 мянгаад центнер тараан абтажа, тэрэнэй 14 мянгыень гүрэндэ тушаагаад, арбаад мянгыень үрэһэндэ хаагаад байнабди.

Корреспондент. Бэшэ тараантнай тоогтоо хэбтэнэ гү?

Чимитцыренов. Тиинэ. Тоогууд дээрэ хэбтэнэ. Бэлэдхэлэй пунктда зөөхэ гэхэдэмнай автомашинанууд дуталдана. Октябриин 1-һээ Красноярска хизаарһаа автомашинанууд ерэхэ юм гэнэ.

Корреспондент. Механизаторнууд, жолоошод хэр урмашуулагданаб?

Чимитцыренов. Сентябрь һарада өөрынгөө гол хүдэлмэри хэхынгээ хажуугаар, бэлэдхэлэй пунктда 300 тонно таряа зөөһэн жолоошон нэгэ һарын салингаар шагнагдахаар хараалагданхай.

Корреспондент. Комбайнууд һүниндөө хүдэлгэгдэнэ гү?

Чимитцыренов. Һүниин 2-3 час болотор ябана. Тиигээд шүүдэр унахада зогсоно.

Удаань Зэдын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр А. Будажаповтай хэдэн үгэ андалдаабди.

Будажапов. Таряа хуряалгаяа, гүрэндэ тушаалгаяа хурдадхаха хэмжээнүүд абтажал байна. Энэ асуудал партиин райкомой бюро дээрэ табигдаа, партийна, советскэ эдэбхитэд ажахы бүхэндэ эльгээгдээ.

Корреспондент. Ургаса хуряалгада юун һаад хэнэб?

Будажапов. Сентябриин 11-һээ 19 хүрэтэр хура бороон орожо һаатуулаа. Тиихэдэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» болон бусад колхозуудта ешмээн, обёос ногоон зандаа байна. Комбайнһаа 25—30 процент шиигтэй тараан абтана. Эдэ бүгэдэ гүрэндэ таряа тушаалгыемнай гэдэргэ татана.

Корреспондент. Таряа хатааха тушаа юун хэгдэнэб?

Будажапов. Таряа хатааха түхеэрэлгэнүүд ажахынуудтамнай байхагүй.

Корреспондент. Социалис мүрысөөнэй дүн үдэр бүхэндэ гаргагдана гү?

Будажапов. Мүрысөөнэй дүн 5 хоноод лэ гарадаг. Һүүлээрнь Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Ториин совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэмнай, мүн лэ иимэрхүү шалтагуудые дурдажа байгаа.

РЕДАКЦИҺАА: Зэдын аймагай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөд байхада юун элирнэб гэхэдэ, ургаса хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдэй дунда социалис мүрысөөн һулаар эмхидхэгдэнхэй, мүрысөөнэй дүн үдэртөө бүридхэжэ байха аад, аяар 5 хоножо гаргана. Тоогууд дээрэ таряа хатааха хүдэлмэри эмхидхээгүй байһаниинь муу. Тэрэшэлэн комбайнуудые үдэр һүнигүй хүдэлгэхэ хэмжээн абтанагүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудаа дары усадхажа, гээгдэлһээн гарыт, зэдынхид.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

„Совет милициин үдэр" жэл бүри тэмдэглэхэ тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ **тогтообо:**

«Совет милициин үдэрые» тэмдэглэдэг болохо.

«Совет милициин үдэрые» жэл бүри ноябриин 10-да һайндэрлэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1962 оной сентябриин 26.

Угтамжын мүрысөөнэй үрэ

Намарай тунгалаг наран толоржо, ажалай ээлжээтэ үглөөгүүр эхилнэ. Хюруу, шүүдэрэй манан дээгүүр тохорюун хүзүүтэ крануud хойно хойноhoo hубарилдана. Хоног үнгэрхэ бүри үндыжэ байhан байшангууд тээшэ барилгашад яаралтай гэшхэлнэд.

Улаан-Үдын Октябрьска районой арбан нэгэдэхи кварталай зэргэлээ байшангууд «Бурстройтрестын» барилгын 4-хи управлениин барилгашадаар бодхоогдоо юм.

Табан дабхар байшан... Ханадань «Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойн hайндэрые ажалай үндэр амжалтаар угтая!» гэhэн уряа хадаатай. Холоhoo харахада, конвейерэй ябажа байhан мэтэ... Дүтэлжэ ерэхэдэ, тухатай байhан хүн үгы.

—Энэл даа, манай эрхим бригада,—гээд байшангай гурбадахи дабхарта ажаллажа байhан барилгашад тээшэ ахалагша прораб Давиденко заана. Бригадир Юрий Михайлович Изаксонтой танилсабабди. Нүхэдынь сонхонуудай колодо, рама хоноон hуулгана, сагаан алебастр зууража, хана жэгдэлнэ.

—Илья Васильевич, сонхонуудаа hуулгажа дүүргэhэн дары үүдэнүүдые тааруулаарайгты,—гэжэ бригадир Емельяновта даалгабари үгэмсөөрөө, манда: «Ёhотойл дархан хүн даа,»—гээд тэрэнииe магтаба. Нүхэр Емельянов шадамар, оролдосотой, hүбэлгэн бэрхэ барилгашан гэжэ тэрэниие танихa хүн бүхэн мэдэхэ, ажалыень харахан лэ хүн этигэхэ. Ьара бүхэнэйнгөө даабариие 150-процентhээ доошо бэшээр дүүргэдэг.

Ю. М. Изаксон нүхэдэйнгөө дунда «профессор» гэжэ алдаршаhан Лука Петрович Оленниковтэй танилсуулаа. Арба гаран жэлдэ барилгашанаар ажаллажа, городой нилээд олон байшангуудай хана бодхоолсоhон хүн. Лука Петрович Агуухэ Октябриин 45 жэлэй hайндэрэй угтамжын социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, ноябриин 6 болотор жэлэйнгээ даабари дүүргэхэ уялга абанхай. Оронoй түрүү барилгашадай баян дүй дүршэл шудалжа, ажал дээрээ шадамараар хэрэглэдэг, залуу нүхэдтөө туhалдаг юм.

Оройдоол 3 жэлэй саада тээ Георгий Фалилеев барилгашан боложо ерэhэн байгаа. Энэ нүхэр хуушанай, дүй дүршэл ехэтэй дархашуулhаа юрэдөөшье гээгдэнэгүй. Халаанайнгаа даабариие 130 процент хүрэтэр дүүргэжэ, барилгын хүдэлмэри эрхим шанартайгаар бүтээнэ.

Бригадир Ю. М. Изаксон хорёод жэлдэ барилга дээрэ хүдэлжэ, ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Бригадынгаа 30 гаран гэшүүдэй ажал хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ, түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэдэг.

—Нүхэр Изаксоной бригада управлени соохи түрүү бригаданuудай нэгэн юм. Ехэл эбтэй эетэйгээр ажалладаг зон даа. Тэдэнэй талаhаа түсэб дүүргээгүй ушар нэгэтэшье үзэгдөөгүй,—гэжэ барилгын 4-хи управлениин парторганизациин секретарь Г. С. Мельников хөөрэнэ.

Энэ бригадынхид алдарта звеньевод Н. Г. Загладын статьятай ехэтэ hонирхон танилсаа. Эрхим hайнаар ажаллахынгаа хажуугаар, бэе бэедээ хани халуунаар хандаха, ахир, хойрог, ябадалтай эрид тэмсэхэ гэжэ хэлсэбэ.

Д. Шагдуров.

Аха дүү Власовтанай бригада

Городоймнай нэгэ зарим талада водопровод оруулха ажал түлэг дундаа ябуулагдажа байнхай. Эндэ ажаллажа байhан «Бурстрой» трестын барилгашад Улаан-Үдэ городой ажахыда шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые саг соонь тодхохо, хараалагдаhан болзор соонь ашаглалгада тушааха гэжэ оролдон, эршэмтэй hайнаар ажаллана.

Уhанай урдаха хоолойнуудые табиха, электро, газ гагнуури хэдэг Федор Петрович Власовай даадаг бригада эндэ шалгаржа ябана. Тус бригадада тэрэнэй үшөө гурбан дүүнэр Петр, Сусай, Иван гэгшэд, мүн Владимир Кургузов оролсоно. Бригадын гэшүүн бүхэн өөрынгөө мэргэжэл hайнаар шудалнхай, үйлэдбэриин түрүүшүүл байха юм. Табан хүнhөө бүрилдэhэн тус бригада ехэ харюусалгатай ажал хэнэ. Водопроводой котельнэ, мүн электрын, газаар гагнуури хэхэ, газар доогуур хоолой табиха, мүн ондоошье ажал хэжэ байhан түрүү бригадынхид даабаряа hайн шанартайгаар бүтээнэ.

Бригадын гэшүүд ажалаа зүбөөр, hайнаар эмхидхэнхэй. Тиимэhээ тэдэнэр урдаа табиhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар шиидхэжэ шадана. Аха дүү Власовтан, тэдэнтэй суг ажалладаг Владимир Кургузов графигhаа уридшалан ажаллажа, жэлэйнгээ даабариие мүнөө дүүргэнхэй. Бригадые даагша Федор Петрович хабсаргагша, бетонщик сантехник, трактористын мэргэжэл шудаланхай. Олон жэлэй дүй дүршэлтэй энэ барилгашан өөрынгөө мэргэжэлые бригадынгаа гэшүүдтэ дамжуулан үгэнэ, даабаридаа харюусалгатайгаар хандахаар хүмүүжүүлнэ. Тэрэнэй дүүнэр Петр, Сусай Власовтан, Владимир Кургузов хэдэ хэдэн мэргэжэл шудаланхай. 18 наhатай Иван Власов бригадада hаяхан ажаллажа эхилээ. Тиигэбэшье оролдосотой, бэрхэ барилгашан болохо байhанаа харуулба.

Петр Иван хоёр hайнаар ажаллахаhаа гадна, үдэшэндөө hуралсажа, юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлжэ байна.

Власовтанай бригада барилгын 2-дохи управлени соогоо эгээл түрүүлэн Агуухэ Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, энэ hайндэрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ зориг жонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) Аха дүү Федор, Петр, Сусай, Иван Власовтан, бригадын гэшүүн Владимир Кургузов ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

А. Шулуновой фото.

ГОРЬКИЙ. Арба hарын түсэб октябриин 29-дэ дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур хэды миллион түхэригэй продукци гаргаха уялга Горьковско автозаводой хүдэлмэришэд абаба.

«ГАЗ-53 Ф» түхэлэй ашаанай шэнэ машиннуудые завод гаргажа эхилээ. Зураг дээрэ: ашаанай шэнэ машиннууд харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

10 мянган кубометрээр үлүүлэн

Агуухэ Октябриин хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаhан Хүрбын леспромхозой модошод 3-дахи кварталайнгаа түсэбые болзорhooнь урид дүүргэбэ. Тус леспромхозойхид энэ жэлэй 3-дахи кварталай туршада 67 мянган кубометр модо шэрээд, кварталай дүүрэтэр даабариhаа гадуур үшөө 10 мянган кубометр шэрэхэ гэжэ шиидээ.

Леспромхозой модо бэлэдхэлэй пунктнууд, мастерска участогуудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Тээгдын ба Красный Ярай модо бэлэдхэлэй пунктнууд түрүүлнэ.

Гадна олон түрүү модошод дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абажа, бүтээсэ ехэтэй ажалай жэшээ харуулжа ябана. Жэшээлхэдэ, тракторист Александр Анисимович Попов, модо шэрэдэг автомашинын жолоошон Федор Степанович Куприянов, бульдозерист Геннадий Иванович Борисов леспромхозой хүдэлмэришэдэй дунда суутай болоhoop үнинэй. Эндэхи модошод эдэ нүхэдөө замаймнай залуушад гэжэ тэдэнhээ жэшээ абан ажаллана.

Н. Тюрнев.

Түрэл орон дотормнай

ГЕРОЙ-ЛЁТЧИГОЙ НЮТАГТА

ЯРОСЛАВЛЬ. (ТАСС). Витебскэ областиин «Лев за. ский» совхозой газар дээрэ наhа барахан лётчигой бэе, эбдэрхэй самолёт олдоо гээд, hаяшаг хэблэлдэ мэдээсэгдээ hэн. Тэндэ олдоhон документнүүдэй ёhoop наhа бараhан лётчигой нэрэнь тодорхойлогдоhон юм. Энэнь лейтенант Игорь Павлович Посохов байгаа бшуу. Игорь Павловичай дайнда сугтаа ябаhан хоёр нүхэд ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ дайнда ябаhан намтар тухайнь хөөрэжэ үгөө.

Энэ герой Ярославльда ажаhуудаг байhан юм. «Пролетарская свобода» гэдэг машина бүтээлгын заводто токарёор хүдэлhэн, ремесленнэ hургуули дүүргэhэн, Ярославль городой авиаклубай инструктор болоhон түүхэтэй. 1941 оной ноябрь hарада Игорь Павлович дайнда мордоhон байна.

Емельян Ярославскиин нэрэмжэтэ Ярославль городой үйлсэдэ герой-лётчигой hамган Валентина Мироновна Посохова ажаhуудаг. Игорь Павловичай Эльвира басаганиинь барилгын техникум дүүргэнхэй.

ТАСС-ай корреспондент И. Кудряшов hаяхан Валентина Посоховатай ошожо уулзаба. Валентина Мироновна үбгэнэйнгөө фото-зурагуудые, бэшэгүүдые, абажа ябаhан хэрэгсэлнүүдыень хүндэтэй ёhoop хадагалжа ябана. Игорь Павловичай сугтаа дайнда ябаhан нүхэдhөө Валентина Мироновнагай абаhан олон бэшэгүүд бии. «Игорь Посохов тон hайн нүхэрнай hэн. Частьдаа ехэ юумэ хэhэн юм. Тиимэhээ частиимнай бүхы сэрэгшэд иимэ hайн нүхэртэй байhандаа омогорходог hэн» гэжэ нүхэдэйнь бэшэhэн нэгэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.

«Фронт дээрэхи хэрэгүүднай амжалтатай ябана. Би дайсанай 17 самолёт унагаагааб... Нэгэ юумэ абажа басагандаа бэлэглээ. Басагамнай таба наhатай hаядаа болохонь» гэжэ 1944 ондо бэшэhэн hүүлшын бэшэгүүдэй нэгэн соо хэлэгдэhэн байна.

Валентина Мироновна мүнөө нүхэрэйнгөө хүдөөлүүлэгдэhэн газарта, Витебскэ область ошохоёо бэлдэнэ.

Ярославль городой олон хүнүүд, илангаа ДОСААФ-ай городой авиаклубта хүмүүжэгшэд герой Игорь Павлович Посоховые hайса hанана.

ВАСИЛИЙ БУКРЕЕВЭЙ АЖАЛАЙ БЭЛЭГ

МЦЕНСК. (Орловско область). (ТАСС). Орловско областиин хойто районуудтахи кукурузашадай дунда «Новосильский» совхозой механизатор Василий Букреев шалгарба. Гектар бүриhөө 1200 центнер кукурузын набша буурсагтайгаар ургуулба.

Орловско областиин дүршэлтэй таряашан Петр Сапуновай кукуруза ургуулха дүй дүршэлые В. Букреев дамжуулан абаhан байна.

Энэ оролдосотой бэрхэ ажалшан кукурузынгаа газар hайнаар үтэгжүүлhэн, hайнаар элдүүрилhэн, саг соонь сортовой hайн үрэhөөр тарилга хэhэн, буртаг үбhэнтэй эрхимээр тэмсэhэн, нэмэлтэ тэжээл саг соонь оруулhан байгаа.

36 МИЛЛИОН ХҮН ЦИРК ХАРАА

ТАСС-ай корреспондент Л. Демидкина гүрэнэй цирктнүүдэй Бүхэсоюзна нэгэдэлые даагша Ф. Г. Бардиантай хөөрэлдөө.

—Манай орон дотор 50 стационарна, 14 нүүдэл, 13 зоологическа циркнүүд ажаллана. Советскэ Союзай 250 городуудые, мянгаад hууринуудые ханганабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ 36 миллион хүн цирк хараа hэн. Шэнэ газар ашаглагшадта цирк 1500 дахин харуулагдаа. Европын бүхы гүрэнүүд хамтадаа манай хэмжээндэ хүрэхэгүй байна,—гэжэ гүрэнэй циркнүүдэй Бүхэсоюзна нэгэдэлые даагша Ф. Г. Бардиан хэлэбэ.

ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СЕМИНАР

МОСКВА. (ТАСС). Наука болон техникын асуудалнуудаар бэшэдэг журналистнуудай бүхэсоюзна семинар сентябриин 25-да Москвада нээгдээ. Семинарта хабаадагшад хадаа научна ажабайдалай hонинуудые хэблэлдэ бэшэхэ талаар дүй дүршэлээ халан абалсаха, элитэ эрдэмтэдтэй уулзаха, шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта орохо, научын элдэб hалбаринуудай түйлалтануудтай танилсаха юм.

КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр советскэ наука, техникын түйлалтануудые тайлбарилха талаар, зорилгонууд тухай Научын таhагай талаар, «Правда» газетын редактор А. К. Азизян семинар дээрэ элидхэл хээ.

Бэшэгшэдэй литературна мэргэжэл шадабари тухай «Комсомольская правда» газетын таhагые даагша М. В. Хвастунов үгэ хэлээ.

Кибернетикын болон ... наниин асуудалнууд ту... эй Научнуудай акаде... зидент В. М. Глушковой ... семинарта хабаадагшад ... шагнаhан байна.

Семинар найман ү... гэлжэлхэ юм. КПСС-э... научын, дээдэ hургу... болон hургуулинуудай ... даагшын орлогшо А. С... семинарай хүдэлмэрид... далсана.

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ ДҮР... ЖЭЛЭЙ ДААЛГАБ... БОЛЗОРhООНЬ У... ДҮҮРГЭХЭ!

ЭРХҮҮ. (ТАСС). Агу... тябриин 45 жэлэй ойн х... дэ зорюулан, областиин ... лэнна предприятинуудай ... тивүүд шэнэ социалис ... дые абаа.

Эрхүүгэй ГЭС- эй энер... электрын элшэ хүсэ га... бан hарынгаа түсэбы... hоонь урид, октябриин 2... тэр дүүргэхэ, ноябриин ... рэтэр 100 миллион ки... электрын элшэ хүсэ нэ... гаха гэhэн уялга абаа. ... ловатт-час элшэ хүсэнэй ... үные энэ үе соо 4,5 п... хямдаруулха гэжэ тэдэн... хээ.

Агуухэ Октябриин 4... ойн хүндэлэлдэ зорюула... тиин бусад предприяти... лэ дээшэлүүлэгдэhэн у... дые абаа.

Целиноградска область. Машинануудые турша... нэй зональна станцида «Кировец» гэдэг хүсэтэ трактор, ... 10» түхэлэй комбайн шалгагдажа байна.

Кировэй нэрэмжэтэ Ленинградай заводто бүтээгдэhэн «К... трактор 220 мориной хүсэтэй. Энэ трактор 35 километр ... түргөөр ябаха юм.

«Ростсельмаш» заводто бүтээгдэhэн «РСМ-10» ... комбайн «СК-4» комбайнhаа хоёр дахин бүтээсэтэй.

Зураг дээрэ; «Кировец» трактор шэнэ комбайниие, «... түхэлэй тэргэ шагтагалаад ябана. **ТАСС-ай фотохр...**

Хүдөө ажахын экономикы... асуудалнуудые тааралдуулан эр... совет байгуулагдаба

МОСКВА, сентябриин 26. **(ТАСС-ай корр.).** Экономикын болон хүдөө ажахын үйлэдбэри эмхидхэлгын асуудалнуудые тааралдуулан эрхилхэ совет СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ эмхидхэгдээ. Элитэ эрдэмтэдhээ—экономистнууд, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдhээ, ороной хэдэн түрүү колхоз, совхозуудай түлөөлэгшэдhөө бүридүүлэн энэ совет байгуулагдаа.

Хүдөө ажахыда экономическа шэнжэлэлгэнүүдые хэдэг ороной эрдэмтэдэй хүсые нэгэдүүлхэ гээшэ совед... болоно.

Соведэй заседани... болоо. Хүдөө ажах... хубаарилгые, тусхай... жэлдэ оруулгые, аж... хэлгые, ажалай нор... гые болон түлөөhэ ... колхоз, совхозууды... риин харилсаануу... руулгые, бусад асуу... шэнжэлхын тулада ... ци байгуулагдаа. ... мяха бүри элбэгээр ... лаар экономическ... нүүд мүн лэ зүбшэ... хэ юм.

Соёл сурталай хүдэлмэриин дайшалхы hалбари

Коммунизмын түлөө, үдэр бүриин эдэбхитэй тэмсэлэй ниитын ашa туhын тулада шэн зоригтойгоор ажаллалгын үедэ шэнэ общество байгуулагшад коммунистическээр ушар ёho бүри hайнаар мэдэдэг болоно. Энээндэ партийна организацинуудай бүхы соёл сурталай ажал ябуулга туhалдаг юм.

Хүнэй ухаан бодолдохи болон ябадалдахи хуушанай үлэгдэлнүүдтэй, шажанда шүтэдэг, мухар hүзэгтэй байдаг эрдэм ухаанда харша ябадалтай тэмсэл хадаа ажалшадые коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин хубинь болоно.

Совет засагай тогтоhонhoo хойшонхи дүшэн табан жэлэй турша соо манай ороной ажалшадай hанал бодол, абари заншал, ажаhуудал, оюун бодолойнь бүхы шэнжэ түхэл ехээр хубилаа. Шэнэ хүн—коммунистическэ общество ушар ёho мэдэн, эдэбхитэйгээр байгуулагша урган гараа. Олон миллион совет хүнүүдэй үзэл бодол хадаа эгээн түрүү научна үзэл бодол—марксизм-ленинизм болоно. Шэнэ ажабайдал зохёолгодо hаад ушаруулдаг хархис үзэл бодолтой, али бүхы мухар hүзэгтэй марксизм-ленинизм эбсэшэгүй байдаг.

Хуушанай юумэн hаласагүй байдаг, тэмсэл хээгүй hаа үгы болодоггүй. Нилээд олон совет хүнүүд үшөөл hүзэгтэй зангаараа. Хуушанай заншал болон мухар hүзэг ажалда, ниитын ажабайдалда, коммунизм байгуулгада, бүхы зохёон байгуулхы хүсэ шадалаа бүрин зорюулха хэрэгтэнь тэдэндэ hаад ушаруулна.

КПСС-эй Программа дотор иигэжэ заагдана: **«Парти болбол хүнүүдые шэнжэлхы ухаанай, материалис үзэл сурталтайгаар хүмүүжүүлхын тула, hүзэгтэнэй мэдэрэлые доромжолонгүйгөөр шажанай мунхаг бэшэрэлые усадхахын тула, суртал бодолой талаар нүлөөлхэ онол аргануудые хэрэглэнэ. Саг үргэлжэ үргэн далайсатай научно-атеистическэ пропаганда ябуулха шухала, урандаа байгаалиин хүсэнhөө, социальна дарлалтаhаа айдаг, байгаалидахи олониитын байдалдахи үзэгдэлнүүдэй бодото шалтагаание мэдэхэгүй байhан дээрэhээ уламжалан шажанда шүтэдэг болоhоной буруйе, худал хуурмагые ойлгуулхын тула тэсэмгэйгээр тайлбарилха шухала. Тиихэ зуураа, юртэмсын байдалые улам улам хүсэдөөр шэнжэлхэ, байгаалиие хүнүүдэй мэдэлдэ оруулха ябадалые үргэдхэн, юрэ бусын хүсэнүүд тухай шажанай хооhон номнолые бүрин элишэлдэг мүнөө үеын эрдэм ухаанай түйлалтануудта гүшэглэхэ хэрэгтэй».**

Ажалшадые шажанда шүтэдэггүйгөөр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри манай орондо hүүлэй үедэ нилээд эдэбхитэйгээр хэгдэдэг болоо. Энэ хадаа зарим hүзэгтэнэй шажанда шүтэхөө болихо ябадалдань туhалhан байна. Олон партийна организацинууд атеистическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ оролдосотойгоор хэдэг байха юм. Энэ талаар Москвагай, Ленинградай, Украинын, Балтика шадарай республикануудай болон бусад партийна, советскэ, ниитын организацинууд бага бэшэ хүдэлмэри хэhэн байха юм. Запорожско областьдо, Красноярска хизаарта hүзэгтэнтэй түс тустайнь хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха талаар горьтой дүй дүршэл олдоhон байна. Атеизмые тайлбарилха талаар, элдэб организацинууд болон эмхи зургаануудай оролдолгые атеистическэ хүмүүжүүлгын асуудалай талаар партиин Львовско обкомой дэргэдэхи совет шадамараар тааралдуулдаг байха юм.

Гэбэшье научно-атеистическэ пропагандын далайса болон удха мүнөө сагай эрилтэнүүдые, КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые харюулжа шаданагүй. Атеистическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхи гуримгүйгөөр, хирэ хирэ болоод лэ хэгдэдэг, энээндэ hүзэгтэн олоор хабаадуулагдадаггүй. Олонхи ушарта энэ хүдэлмэри, энээнhээ гараhан бодото үрэ дүнгөөр бэшэ, харин абтаhан хэмжээ ябуулгануудай тоогоор сэгнэгдэдэг байна.

Жэшээлхэдэ, атеистическэ пропагандада Литвада ёhо тэдыгээр хандана. Республиканска организацинууд хадаа Шальчининскэ районно партийна организациие жэшээ болгон харуулдаг байгаа. Теэд энэ райондо хэгдэдэг шажанда эсэргүү хүдэлмэри олон hүзэгтэнэй дунда ябуулагдадаггүй, hайн үрэ дүн үгэдэггүй байшоо.

Зарим коммунистнууд болон комсомолшууд шажанда хамаагүйгөөр хандадаг, бүлынгөө гэшүүдэй, суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө сүмэнүүдтэ ошожо мүргэдэг, үхибүүдые hүзэгтэйгөөр хүмүүжүүлдэг, уйдхар гасаланда дайрагдаhан хүнүүдые шажан эрхилэгшэдэй өөhэдынгөө нүлөөндэ оруулдаг ябадалые хэрэгшээдэггүй байна. Һүзэгтэнтэй суг хүдэлдэг, нэрэ хүндэтэй болоhон нүхэдынь тэдэнтэй хани ёhoop хөөрэлдэдэггүй, ажалшадай байрадань атеистическэ пропаганда hулаар хэдэг байха юм. Профсоюзуудай олон организацинууд энэ хэрэгтэ хабаадалсанагүй. Һургуулинуудта, дээдэ hургуулинуудта атеистическэ хүмүүжүүлгэ hулаар хэгдэнэ.

Зарим нютагай органууд хүн зониие шажанда шүтэдэггүйгөөр хүмүүжүүлхэ тухай зохихо анхарал гарганагүй.

Совет хуулиие сахидаггүй, хүнүүдые мунхаруулдаг, ниитын ажабайдалда, ажал хүдэлмэридэ хабаадалсахаhаа арсахыень тэдэниие идхадаг, шажанай бүлгэмүүдэй үзэл бодолтой, олониитэдэ харша ажал ябуулгатайнь эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ хэрэгтэй. Иимэ бүлгэмүүдэй ябуулгатай тэмсэхын тулада хуулиар хараалагдаhан бүхы хэмжээнүүдые хэрэглэхэ, тиихэтэй хамта үнэн сэхэ совет хүнүүдые шажанай нүлөөнhөө гаргажа, зохёон байгуулхы ажал хэдэг, ниитын хүдэлмэридэ хабаададаг болгохын тулада бүхы шухала юумэ хэхэ хэрэгтэй.

Хуушанай үлэгдэлнүүдтэй, шажанда шүтэлгэтэй, мухар hүзэгтэй тэмсэхэ гээшэ юрын хэрэг бэшэ. **«Элдэб ажал эрхилдэг хүн зоной дунда научно-атеистическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эдэбхитэй hайнаар, илангаяа хүүгэдэй болон багашуулай дунда hүзэглэлгын дэлгэрхээр бэшээр ябуулха хэрэгтэй»** гэжэ Н. С. Хрущев КПСС-эй XXII съезд дээрэ хэлээ hэн.

Научно-атеистическэ пропаганда саг үргэлжэ, удха түгэлдэрөөр ябуулха, шажанда hүзэглэлгын үндэhэ баримтагүй байhые тэсэмгэйгээр, үнэмшэсэтэйгөөр тайлбарилха гээшэ партийна бүхы организацинуудай, соёл сурталай эмхи зургаануудай зорилго болоно. Атеистическэ хүдэлмэриин удхые hайжаруулха гээшэ илангаяа шухала байна. Шажанай тааруугүй заншалые, мүнөө сагай эрилтэнүүдтэ тааруугаар шажанай үзэл бодол идхаха гэжэ шажан эрхилэгшэдэй хэдэг hэдэлгэнүүдые хэблэл болон радиогоор дамжуулан, мүн лекцинүүд болон элидхэлнүүдые хэхэдээ элишэлхэ, научна коммунизм болон шажан хоёрой бэе бэедээ тад харша байhые харуулха шухала. Теэд эдэ асуудалнуудта манай научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, дээдэ hургуулинуудай кафедрануудай зохихо анхарал хандуулдаггүй байhаниинь шаналмаар.

Шажанда эсэргүү пропагандын идейно-теоретическэ удхые дээшэлүүлхын тулада манай советскэ бодото ажабайдалда, коммунис байгуулалтын асари ехэ амжалтануудта, наука, техникын түйлалтануудта, тусхайлбал, замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар совет хүнүүдэй элитэ ехэ илалтануудта түшэглэхэ хэрэгтэй. «Шажантай тэмсэлые үгөөрөө тайлбарилгаар хизаарлажа болохогүй; энэ тэмсэлые ангиин хүдэлөөнэй бодото тодорхой дүршэлтэй холбоотойгоор хэхэ хэрэгтэй» гэжэ В. И. Ленинэй зааhан заабариие хододоо hанажа ябаха хэрэгтэй.

Советскэ бодото ажабайдал хадаа коммунис hургаалай зүб байhые эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ, шажанай үзэл бодолой үндэhэ баримтагүй байhыень элеэр харуулна. Зорилго юуб гэхэдэ, hүзэгтэниие үйлэдбэриин хүдэлмэридэ, ниитын ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадуулха, газар дээрэ зол хубитай байдал «бурханай туhаламжаар» бэшэ, харин ажалшадай хүсөөр байгуулагдадаг гэжэ өөhэдынгөө дүй дүршэлhөө үнэншэхэ хэрэгтэнь тэдэндэ туhалха шухала.

Научно-атеистическэ пропаганда хэхэдээ атеизмын университедүүд, асуудалнууд болон харюугай үдэшэнүүд, аман үгын журналнууд, кинолекторинууд гэхэ зэргын шалгагдамал аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Хүн бүхэнтэй хүдэлмэрилхэ, тэдэнэй hанал бодолые, эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые мэдэхэ, тэдэндэ анхаралтайгаар хандаха, бэрхэшээлтэй хэсүү байдалда ороhон хүнүүдтэ хаhа саг соонь туhалха гээшэ гол шухала хэрэг болоно. Шажанда шүтэгшэдтэй зоримгойгоор хүдэлмэри ябуулжа, байгаали болон ажабайдал тухай шажанай номнолой ёhoop ойлгодог ойлгомжонуудайнь үндэhэ баримтагүй байhые мэдэжэ абаха хэрэгтэнь тэдэндэ туhалха шухала. Манай газетэнүүд, журналнууд, радио болон телевидени атеистическэ асуудалнуудаар бүри эдэбхитэйгээр, у... гаар бэшэдэг, дамжуул... дэг болохо зэргэтэй. Эл... уран зохёолшодой, теат... ногой ажал ябуулаг... ехээр анхарал хандуул... шухала.

Шажантай тэмсэхэ ... байха шухала. Ушары... нүүдэй үзэл бодол бол... лые, үни холын ёhо ... билгаха, мүнөөнэй ... шажан эрхилэгшэдэй өө... туhада хэрэглэхэ ... нүүдтэй тэмсэхэ хэ... бшуу. Эгээл имэhээ ... гэжэл ехэтэй пропа... бэлэдхэхэ тухай, ман... нуудай, атеистическэ h... оролдолго бүри ехээр ... рэгтэй.

Манайда церковь г... лагданхай. Энэ хадаа ол... да хүмүүжүүлгын ... ябуулхаhаа гүрэн арса... тай бэшэ. Манайда ша... этигүүлхэ, сурталай ... аргаар хэгдэнэ.

Ажалшадые шажан... гүйгөөр хүмүүжүүлх... эдэбхитэйгээр, бүри ... хыень бүхы организа... тиин XXII съезд урь... хүдэлмэри улам ша... жаруулха, бүхы совет ... жанда шүтэлгэhөө сү... дэниие эгээн лэ г... үнэн зүб общество... газар дээрэ эдэбхит... лагшад болгохо гээша ... ганизаци бүхэнэй, бүх... нуудай зорилго болоно. ...

(«Правдын» сент... ...

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур

1962 оной сентябриин 28.

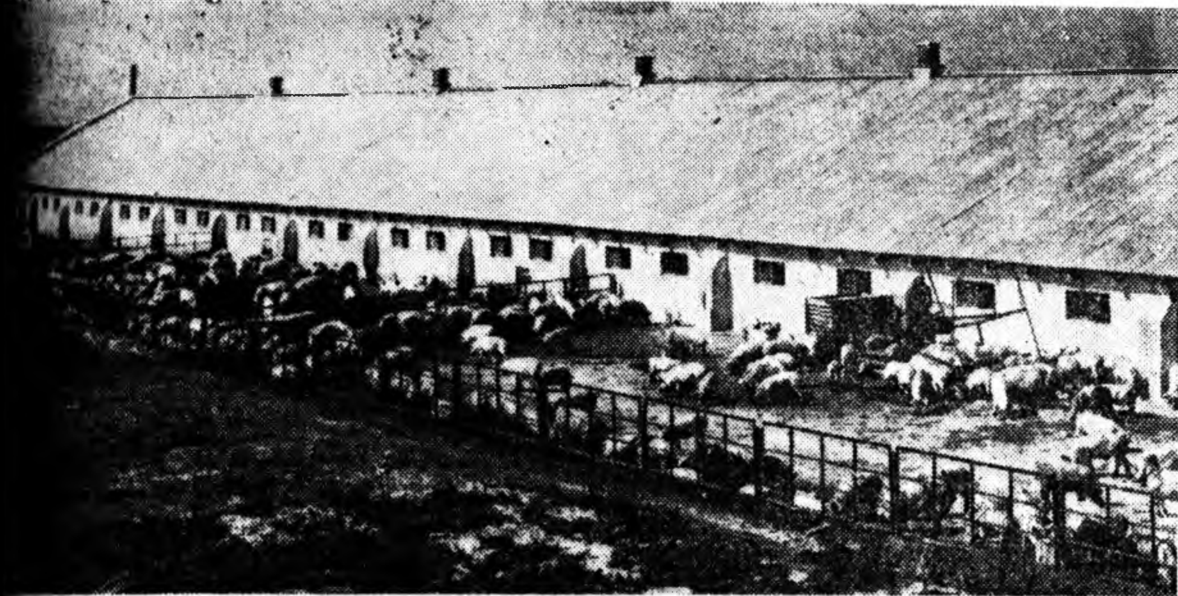

...ИННЭ ХИЗААР. Кустанайн совхозой долоодохи отделенидэ гахайн ехэ байра баригдана. Жэ...шада эндэ 15 мянган гахай шахагдаха. Зураг дээрэ: гахайн шэнэ байра харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

...хай үсхэбэрилгэ анхарагданагүй

...жэлнүүдтэ мяха бү...эр абахын тулада га...оор үсхэбэрилхэ шуха...һаниинь мэдээжэ. Гэ... Худэриин мяха-һүнэй ...ой худэлмэришэд, зоо...арна мэргэжэлтэд га...аа олошоруулжа, гү...хямда сэнтэй мяха ...ушаадаг болохо талаар ...юумэ хэнэгүй.

...уһалга, эдеэлүүлгын ...боложо, жэлһээ жэл ...он гахай гарзална. Нё...1517 гахай, тэрэ тоодо ...ршоонхо үхүүлһэн бай... Үхэл гарза энэ жэл...үзэгдэнэ. Үнгэрһэн 8 ... туршада 459 толгой, ...тоодо 399 поршоонхо ...Иигэжэ совхозой ажахы ...эхэн гарза хохидолдо ...ошэб?

...ошье энэ совхозой хү...лэгшэд гахай үсхэбэ... анхаралаа табинагүй. ...артаа 180 томо эхэ ...87 залуу эмэ гахай ...ена аргаар үрэжүү...айһан аад, тэрэ шу...элмэри эхилэгдээдүй, ...мхидхэхэ байрашье ...гүй байһаар.

... Цыдебтаров, Рампи...эд Шергинскэ совхоз ... тэндэ үрэжүүлгын ...һураһан юм. Теэд нү...илов курсын һурал...айша хэрэгээр ханда...лгалтадаа муу гэһэн ...э абажа, техник-үрэ...шын үнэмшэлгэгүй ерээ. ...Цыдебтаров тэндэһээ ...һара шахуу болобо, ...энэгүй. Харин сугтаа ... дүүргэһэн Бэшүүрэй ...й «Победа» колхозой ...үрэжүүлэгшэ нүхэр ...ев нилээдгүй ажал ...а, зуугаад эхэ гахай ...үлэнхэй.

...совхоз ерэхэ жэлэй нэ... кварталда 4000 шахуу ...нхо абахаар түсэблэн...ад оройдоол 80 эхэ га...үбэлжэхэ байра бии. Тэ... заһабари ехэтэй юм. ...танса эхэ гахайн бай...тхэнүүдэй орондо, тэ... бүлэг бүлэгөөр байлга...рэнүүдые бэлдээ һаань, ...үй олон толгой эн...дэнь үбэлжэхөөр байна. Тиигээд эхэ гахайнуудаа хаана, ямар байрада үбэлжүүлхэ талаар эндэхи хүтэлбэрилэгшэд һанаагаа зобоногүй.

Иимэрхүү асуудалаар совхозой директор нүхэр Елизовтэ хандахадамнай, тэрэ иигэжэ харюусаа:

—Байгша ондо мүртэй байра барижа шадангүй үнгэрбэбди. Эндэ тэндэ аргыень бэдэржэ, эхэ гахайнуудые үбэлжүүлхэ һанаатайбди. Колхоз байхада баригдаһан автомашинын гараж бии юм. Тэрэниие заһажа, зарим гахайнуудаа үбэлжүүлхэ байхабди.

Мэдэн гэхэдэ, энэ гараж гэдэгынь оройгүй байшоо. Мүнөө хүйтэнэй эхи ерээ. Байрын муу байһанһаа үбэлдөө поршоонхонууд хүйтэ абажа үхэдэг. Энэнь байгша ондо дахин дабтагдахань ха.

Фермэнүүдтээ дайралдаһан лэ хүнүүдые табидаг заншалтай. Тусхайлбал, нэгэдэхи отделениин фермэдэ хоёрхон жэлэй туршада 5-6 эрхилэгшэ һэлгэгдээ.

Мүнөө гахайнуудынь Баян гол гэжэ газарта байрланхай. Үдэшын боро хараанаар эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, гахайшан Мария Алексеева, Норжима Цыдыпова, Базарцу Лубанова гэгшэд эхэ гахайнуудаа бэлшээриһээ туужа, байрадань оруулха гэжэ ехээр зобожо байбад.

— Гахайнуудтнай юундэ байрадаа орохоо болишоо юм, —гэжэ асуухадамнай, тэдэнэр нэгэн дуугаар иигэжэ харюусабад:

—Март һараһаа эхилээд мүнөө хүрэтэр шүдэндөө торгохо ороохо тарьяанай зүйл үзөөгүй, ходол бэлшээридэ ябана. Хэрбээ үдэшэ үглөөниинь таряа талханай зүйл, машинадагдаһан һү үгэжэ байгаа һаамнай, хото хорёодоо дуратайшье ерэхэ байгаа, —гэбэ.

Байрыеньшье харахадамнай, дээрээ һарабшашьегүй, досоогоо үбдэгсөө шабар шабха байба. Эхэ гахайнуудтай суг хэдэн томо азарга гахайнууд ябаба. Тэдэниинь бэе бэеэ хүү юу татажархиһан, шарха шуһанда зууралдашанхайнууд харагдана.

Тээ саашалжа, фермын хорёо соонь ороходомнай, 170 гахай шахагдажа, 300 толгой залуу гахайнууд баһал һарабшагүй байрада, шабар шабха соо шаг шууяа табилдажа байгаа. Зариманиинь энэ тэрэ буланда бүрбылдэжэ сугларшанхай байба.

—Гахай бүхэндэ хоёр килограмм ороохо тарьяан, хоёр килограмм хартаабха, машинадагдаһан һүн үгтэхэ аад лэ, тэрэнь хүсэд үгтэнэгүй, хобоо корыташье хүртэнэгүй. Бүри колхоз байхада хэгдэһэн гурбан самокормушка бии,—гээд фермые эрхилэгшэ нүхэр Жарников мэдээсэбэ.

Байгша ондо энэ совхоз 2500 центнер гахайн мяха гүрэндэ тушааха түсэбтэй байгаад, мүнөө миил 322 центнер гушаагаа. Тиихэдээшье гол түлэб баға хэмжүүртэй, туранхай гахайнуудые худалдаа.

Гахайшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Мүнөө хүрэтэр нүхэр Загладын бэшэгтэйшье тэдэниие танилсуулаагүй. Гахайшадта тусхай хубсаһаншье үгтэнэгүй.

—Хоёр жэлэй туршада гахайн фермэдэ хүдэлжэ байнаб. Резинэ сабхи, плащ гэхэ мэтэ үгтөөгүй. Заримдаа салингыемнайшье саг соонь үгэнэгүй,—гэжэ гахайшан нүхэр Алексеева гомдоно.

Совхозой дирекци, партком, хүдэлмэришэдэй комитет гахай үсхэбэрилгэдэ анхаралаа табижа, эрдэм ухаанай заабариин ёһоор тэрэнээ эрхилхэ, түрүү дүй дүршэл эндээ нэбтэрүүлхэ талаар зохихо хэмжээнүүдые абаха уялгатай гээшэ.

Д. Цыденжапов,
манай корр.

...агтаалда хүртэһэн һаалишад

...н Доодо-Ивалга нюургаадахи отделениин ...фермэ дээрэ хүхюу...ртай, хүн зон олон, хүл ...боложо байба.

...эй үнгэрһэн 8 һарын ...ахадань, энэ отделе...алиин 3-дахи фермын...ахы доторoo түрүү һуу...ээд, мүнөө дирекци бо...арткомой дамжуулгын ...туг, республикын союзмой Хүндэлэлэй гра...ажа байна,—гэжэ ажа...авна зоотехник нүхэр ...ко манда ойлгуулаа

...унио ажалай хүндэтэ ...ргэдэ хүртэхын түлөө ... байһан энэ фермын ...ад, малшад, мэргэжэл...эй эхинһээ хойшо эсэ...шагүйгөөр, оролдосо... хүдэлжэ, байгша оной ... туршада үнеэн бүри...да зэргээр 1800 кило... һү һаагаа. Эндэхи эр...үү һаалишад: Надмит...ова, Бабасан Ленхо... Софья Тогошиева болон бусад энэ үе соо тус тустаа үнеэн бүриһөө 1900—2100 килограмм һү һаагаад, жэлэй дүүрэтэр абаһан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ зорилготой.

—Үнеэдэйнгээ тугаллаһанһаа хойшо һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, зүбөөр һаагаад, үбэлэй һаранuудташье һү ехээр һаагаабди. Тиигээд зунай хүхэ ногоондо тэдэнээ эдинсэтэй бэлшээридэ үдэр һүнигүй адуулаад, үдэрэй 3 һаажа, баһал горьтой һү абажа шадаабди,—гэжэ һаалишан Софья Тогошиева хөөрэнэ.

Мүнөө намарай түрүүшын ольбоной ороод байхада, фермынхид малайнгаа бэлшээриие шадамараар эмхидхээд, силос болон бусад шэмэтэ тэжээл нэмэжэ эдюулжэ, үдэртөө 3 һаахадаа, зунайхиһаашье дутуугүй ехэ һү абаһан зандаа.

И. Этингов,
хүдөө бэшэгшэ.

...жалдаа дуратай фельдшер

...фельдшерые таниха ...үй хүн холын Утаата ... олдохо аал? Энэ нү...өөрынгөө мэргэжэлээр ... энэ нютагта арба га...лдэ хүдэлхэ зуураа, ...ой дунда хүндэтэй бо... Тэрэ ниитын малые ...үбшэнһөө һэргылхын ...ор хараалагдаһан хэм...үлгануудые хаһа саг соонь бэелүүлдэг заншалтай. Эгээл тиимэһээ эндэ адуу малай үбшэлхэ болон гарзалха ушар улам үсөөржэ байһаниинь гайхалтай бэшэ.

Хэрэг ажалаа һайн мэдэхэ, бэрхэ фельдшер Дугар Цыденжапов амжалтаяа улам арьбадхаг лэ.

Б. Шоёнов.

Захааминай «Байкал» колхоз.

КУБА, КУБА, ХҮН ТҮРЭЛТЭН ШАМТАЙ!

МАНАЙ ХАНИ НИКОЛАС ГИЛЬЕН

Дэлхэйн эгээн бэлигтэ зохёолшодой нэгэн, Кубын уран шүлэгшэ Николас Гильен һаяшаг жара наһаяа гүйсэбэ. Энэ сухаришагүй эрэлхэг тэмсэлшын бэшэһэн шүлэг, дуунууд түрэһэн үлгы — Куба ороноо, тэндэхи юрын ажалша хүнүүдые магтан суурхуулна, мүн хариин дээрмэшэдһээ хоро үһөөгөө абахыень айхабтар халуунаар уряална. Һархис засагай үедэ тэрэнэй бэшэһэн зохёолнууд гол түлэб хилын саана хэблэгдэн гарадаг байгаа.

Мүнөө уран шүлэгшэ, коммунист Николас Гильен сүлөөтэ Кубын зохёолшодой эмхиие хүтэлбэрилдэг. Тэрэнэй бэшэһэн хэдэн шүлэгүүдтэй та бүгэдэ уншагшадаа танилсуулхамнай. Поэт Чимит-Рэгзэн Намжилов ород хэлэн дээрэһээ оршуулба.

ОЛОНОЙ ДУУН

Бултадаа харгыгаа мэдэнэбди,
Буугаа тоһодон сэбэрлэнэбди.
Сэхэ зогсоод, бэлэн бай!
Сэрэгшэд мундуу шамбай!

Ами табин алдалааш һаамнай,
Алтан дэлхэй үнишэрхэгүй.
Арюун эрхэ сүлөөмнай
Адлидхаха ямаршье сэнгүй.

Мэдэрэлгүйгөөр жэл хэбтээд,
Мэнэрэн, хосорон һаланхаар—
Ара гэдэргээ унахаб
Арбан шархатай аад, дуулаһаар

Бултадаа харгыгаа мэдэнэбди,
Буугаа тоһодон сэбэрлэнэбди.
Сэхэ зогсоод, бэлэн бай!
Сэрэгшэд мундуу шамбай!

АЖАЛ ТАШУУР ХОЁР

Ажал ташуур хоёр
Али олон уулзадаг.
Эртын наран үндыхэдөө
Эсэһэн негрые хараба.

Элүүр бэеынь эсхэһэн
Элбэг шарха харлаба.
Ажал ташуур хоёр
Али олон уулзадаг.

«Яаһан шанга гар бэ?» гэжэ
Яруу һалхин гаараба.
«Ябая!» гэжэ шуһаниинь—
Яһала ехээр бусалба.

Шархатай негр бодожо
Шамбай шангаар алхаба.
Шарабтар хулһан далай
Шаршаганаһаар урдань
найгаба.

Ажал ташуур хоёр
Али олон уулзадаг.
Анирагүй хүхэ тэнгэриин
Арай доорохононь—
ажалшан.

Адхарһан энэ шуһаниинь
Амбан һайдай шуһан.
Ажал ташуур хоёр
Али олон уулзадаг.

Адхарһан энэ шуһаниинь
Ажалша хүнэй бэшэ.
Амбан һайдай һуларжа,
Амидажа байһанай гэршэ.

1947 он.

СААХАРААР ЭЛБЭГ ДАА ТҮРЭҺЭН ОРОМНИ

**Амтата саахараар элбэгшье һаа,
Аба оромни уйдхартай!
Амтата саахараар элбэгшье һаа,
Аглаг ногоон эрьетэйшье һаа,
Алаг соохор наратай.**

**Тэнгэриш ямар арюун бэ,
Тэбэнэ хадхаха үүлэгүй.
Тэнюун амгалан Кубамни,
Тэнгэриш ямар арюун бэ,
Тэнсэхэ һайхан оронгүй.**

**Шууяха, дуулаха тэнхээгүй
Шубуухан ниидэжэ ерээ гү?
Шамайгаа, Куба, мэдэнэб даа!
Шуһанһаа ургана пальмашни,
Шулуунһаа дуһална булагшни.**

**Уран зулгы шарайтайш һаа,
Уйдхар гасалан эдлэнэш,
Уяран шамаяа ойлгоноб,
Урин зулгы шарайтайш һаа,
Улаан шуһаяа адханаш.**

**Талада ажаллаһан уладууд
Тамада унаһанһаа өөрэгүй,
Түрэхэһөө урид үхэшэһэн
Түүхэтэй байһаниинь
урмагүй.**

**Хотодо һууһан хүнүүдынь
Хооһо нойтоор гуйраншалан,
«Хайрлыт, туһалыт!»—гэжэ
Хатаһан гараа дэлгээнэд.**

**Үндэр дэльбэгэр малгайгаа
Үмдөөдшье ябаһан зониинь
Үүрэй сайтар хатарааш һаа,
Үлдэжэ зобоно олониинь.**

**Испаниин мэдэлэй байтарнь
Эзэмдэжэ ороол янки.
Энгэй хүнүүд мэдэхэл даа.
Эдэшни одоол хаанахиб?**

**Хараш, сагаанш шарайтанай,
Хатууш, зөөлэнш гартанай,
Хитадш, энэдхэгш яһатанай,
Хитүүш, зоримгойш үетэнэй—
Гар гараа адхабал,
Гайтай хүсэн болодог даа.
Гар гараа адхабал,
Гансата үгэеэ ойлгэлсохол даа.
Америкын уһан сэрэгшэ
Аяга сай уудаг газарта
Аһалдажа намда һалаагүй.
Арьягар томо нюдаргаараа
Айлгаха гээд бираагүй.
Америкын уһан сэрэгшэ
Айлгаха гээд бираагүй,
Арилжа холошье ошоогүй.
Алаг нюдэөрөө шэртэһэн
Амигүй бэень хэбтэнэл.**

1951 он.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Москвада болоһон Бүхэдэлхэйн конгрессэй забһарлалгын үедэ Н. Балдано Кубын поэт Николас Гильен, Грузинн поэт И. Абашидзе, башкир поэт М. Карим гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.**

А. БАДАЕВ

Шамтаяабди, Куба!

Куба!
Талада түрэһэн
Таряашан заятай намда ши
Хагсуу ган,
Буртаг үбһэ диилэжэ,
Халуун наран өөдэ
Хабатай дүүлиһэн
Шэниисын ороохоной
Шэдитэй эшэлши.
Куба!
Мянгаад жэлнүүдһээ
Малшэ угтай намда ши,
Үльгэрэйхидэл, түргөөр
Үндын бодожо,
Үглөө мүнөө хүлэг болохо
Адуу һүрэгэйм
Айдар унаганши.
Тиимэл хадаш
Хаана, хэзээшье
Дурлангүй байжа
Шадаха аалди шамда,
Баатар Куба —
Баяртай зоригтой орон.
Алда һахалтай
Асари томо хүнүүдэй
Сэлгеэ һайхан
Сэнхир нюдэтэ орон!
Урдань шамтай танил бэшэшье
һаа,
Уулзаһан шэнгиб,
Танилби үни заяанһаа.
Юундэб гэхэдэ,
Үбгэн Байгалаа,
Юрэдөө, мэдэхэбди һайнаар
Бидэ, буряад зон.
Алдарта Байгал
Арюухан далайтай
Түбиин нюруу дээр
Түхэлөөрөөш адлишууш,
Сэбэр,
Гүнзэгы
Үргэн Байгалтай
Сэдьхэлыеш сасуулхам,
Баатар Куба!

Наранай гараха үеэр
Налайгша далайдал,
Номгохоноор
Һамда мүнөө харагдабашье
Матрос мэтэ патронташаар
Мүрэ, үбсүүгээ орёонхойш,
Мэдэгдээгүй хүсэн сээжэдэш
Мүндэлжэ байна үргэлжэ,
Хамагые дабаха уур сухал
Харьялжа байна, вулкан мэтэ.
Энхэ тайбан огторгойдо
«Эб найрамдал» гээд
гулабхаагай
Даляараа һиилээд байхада,
Яахадаа хүрзэтэйш зэргэлээд,
Яршагтай винтовко хэбтэнэб?
Хилээмэнэй бутарҳайтай
патронууд
Хармаандаш юундэ
худхалданаб?
Съера—Маэстрын оройдо
Сүлөөгэй ғалай бадархада,
Ухаа муутай заримашуул
Унтажа хонохоо болёо ха.
Уолл-Стридэй акулануудта
Үрэбхэюлхэгүйш даа,
загаһандли.
Тэдэнэй үмхи шүдые
Түгдэрүүлхэ байхаш даа,
Омог Куба!
Октябрьда хиисэһэн туг доро
Алда һахалтай
Асари томо хүнүүдэй
Сэлгеэ һайхан
Сэнхир нюдэтэ орон!
Жаргалайнгаа байшангай
дабхарые
Жабхалан тугтал бодхоогыш —
Хамаг зүрхэнэйнгөө дулаае
Хандуулнабди шамдаа омогтой.
Хэрэгтэй болоо һаань, зэргэлэн
Хамта тэмсэхэбди зоригтой.
Хододоо шамтаяабди, Куба!

АГИТАТОРАЙ БЛОКНОТ

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда, агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ—17-дохи номер хэблэлһээ гаража, уншагшадтаа тараагдаба.

7,5 миллион пүүд ороохо Эхэ орондоо тушааяа! гэһэн уряа доро республикын колхоз, совхозуудта таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгын ямараар ябуулагдажа байһан тухай мэдээсэлнүүд толилогдонхой.

Бэшүүрэй совхозой комбайнер **Н. Полянский** «Уялгаяа дүүргэхэ гээшэ таряашадай нэрэ хүндын хэрэг», мүн эндэ Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой директор **Н. Медведевэй** «Гахай үсхэлгые мэргэжүүлхэ шухала» гэһэн статьянууд хэблэгдээ.

КПСС-эй Улаан-Үдын Советскэ райкомой секретарь **Ц. Митыповэй** «Үйлэдбэри доторойарга нүхэсэлнүүдые хэрэглэхэ» гэһэн статья болон бусад материалнууд толилогдоһон байна.

Буряад үнэнэй түүхэһээ
№ 10000 1 октябриин 17

АЛДАРТА ТЭМСЭЛЭЙ ХУУДАҺАНУУД

(Түгэсхэл. Эхиниинь сентябриин 19-нэй номерто).

III. СОЦИАЛИЗМ БАЙГУУЛГЫН ҮЕДЭ

Коммунис партиингаа сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро манай Эхэ орной олон үндэһэ яһатанай эбтэй эетэй бүлэ соо буряад арад социалис экономико болон соёл культура байгуулгын талаар тон ехэ амжалта түүхэтэ богонихон болзор соо туйлаһан байна. Буряад арад зоноо социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ элсүүлхэ хэрэгтэ «Буряад үнэн» газетэ ехэхэн үүргэ дүүргээ.

«Бурят-Монголой үнэнэй» түрүүшын номернууд имагтал үгытэй, дунда шадалтай таряашадта зорюулагдадаг байгаа. Газетэ тэдээндэ парти ба правительствын шиидхэбэри, толилолгонуудай удха шанарые ойлгуулжа үгэдэг, хүдөө ажахын элдэб түхэлэй ажахынуудай (коммуна, тоз болон бусад) түрүүшын амжалганууд тухай хөөрэдэг, таряашадай һонирходог элдэб асуудалнуудаар консультаци үгэдэг байгаа.

Жэшээ болгон, хорёод онуудаар гараһан «Бурят-Монголой үнэнэй» хэдэн номернуудые хараад үзэе. 1924 оной апрелиин 19-нэй номерой бүхэли нэгэ нюуртань хүдөө уншагшадай асуудалнуудта харюу болгон, «1924 ондо гүрэнһөө уриһаар үгтэһэн хүрэнгын ороохо хубаарилха гурим», «Бурсельхозкредидһээ таряашадай комитедүүд яажа мүнгэн урьһаламжа абадаг бэ?», «Тозуудые эмхидхэхэ гурим тухай», «Хартаабха тарилгын дүршэл» гэхэ мэтэ статьянууд толилогдонхой. Мүн Алайрай аймагай «Идеал» коммуна үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилжэ, нэгэ хониноо 18—20 фунт хүрэтэр ноохо хайшална, 3 пүүд шахуу мяха абаба гэжэ газетын 1925 оной октябриин 10-най номерто бэшээтэй. 1928 оной апрель соо газетэ Ярууна аймагта таряанайнгаа талмайе 1300 гектарһаа 2000 хүрэтэр дээшэлүүлээ гэһэн мэдээсэл толилонхой. Иигэжэ үмсынхидэ орходоо хамтын ажалай тон үлүү, булюу хүсэтэй, үгытэй ба дунда шадалгай зондо тон ехэ ашаг туһатай байһыень эли тодоор харуулһан статьянуудые толилхотоёо хамта, «Бурят-Монголой үнэн» хүдөөгэй баяшуул-кулагууд, лама бөөнэрэй хорото аашануудые балшыса элишэлһэн шүүмжэлхы хурса материалнуудые «Алсагар Мархай» гэдэг сатирическэ буланда 1928 онһоо эхилэн ходо хэблэдэг байгаа.

«Бурят-Монголой үнэн» газетын хуудаһанһаа абаһан эдэ бусад жэшээнүүд хадаа, үгытэй ба дунда шадалтаниие хамтын ажалда нэгэдүүлжэ, колхоз байгуулха хэрэгтэ тус газетын эдэбхитэйгээр хабаадалсаһаниие гэршэлнэ.

Буряад орон дотор хүсэн түгэс индустри байгуулгын жэлнүүдтэ «Бурят-Монголой үнэн» газетын бэелүүлһэн үүргэ ехэ. Тэрэ хадаа республикынгаа томо барилганууд—Улаан-Үдын паровозо-вагонно, шэлэй механизированнэ заводууд, мяха-консервнэ комбинат болон бусадшье предприятинуудые саг болзор соонь бүтээжэ ашаглалгада оруулха, буряад зоной дундаһаа хүдэлмэришэд ба мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ тухай асуудалнуудые өөрынгөө үдэр бүриин хиналта доро абаһан байна.

Мүн ажалай түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлгэдэ газетэ ехэхэн анхарал хандуулдаг байгаа. Республикынгаа хүдэлмэришэд, таряашад болон механизаторнуудай ажал хүдэлмэриие дэлгэрэнгыгээр харуулһан статьянуудые, очеркнуудые, бусадшье бэшэгүүдые газетэ яһала олоор хэблэдэг һэн. Зэдын аймагай «Галын ошон» колхозой һаалишан Долгор Батуева 1940 он дотор үүлтэртэ нэгэ үнеэн бүриһөө 6128 литр һү һаагаа, Хонхолойн МТС тракторна хүдэлмэреэр жэлэйнгээ түсэбые 120 процент дүүргээ, Түнхэнэй аймагай «Красный пахарь» колхоз 519 гектар таряалангай гектар бүриһөөнь 120 пүүд ургаса хуряагаа гэжэ «1941 оной выставкые жэшээтэ һайн бэлэдхэлтэйгээр угтая!» гэһэн түрүү бэшэгтэ «Бурят-Монголой үнэн» бэшэнэ.

Республикынгаа соёл культурын ургалтые «Бурят-Монголой үнэн» үргэнөөр харуулдаг байгаа. Жэшээнь, 1940 оной октябрь һарада, Москва хотодо Буряадай искусствын түрүүшын декадын болоходонь, ород болон буряад драмын театрнууд, колхозно-совхозно хоёр театр, филармони байгуулагданхай, оюун бэлигтэй уран зохёолшод, уран зураашад, артистнууд бии болоһон байгаа. Дайнай урда тээхи табан жэлнүүд соо хүдэлмэришэд болон колхозничуудай шэн зоригто ажалые үргэнөөр элишэлжэ, соёл культурын хүгжэлтые шадамараар харуулжа, тэрэнэй хүгжэлтые һайнаар согсолон, «Бурят-Монголой үнэн» республикаяа социалистическээр шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ горьтойхон үүргэ дүүргээ бшуу.

1941 оной июниин 22-то, үглөөгүүр, гитлеровскэ Германи хорото муухайгаар добтолон, манай Эхэ орондо дайгаар ороо һэн шуу. Энэ амаралтын үдэр гараһан бүхы газетэнүүд совет арадай амгалан тайбан ажал хүдэлмэридэ зорюулагдаа бэлэй. «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ «Хони һаалгые эмхидхэхэ, һүыень зүбөөр хэрэглэхэ» гэһэн түрүү бэшэг толилоотой. Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад 30 гара мянган хони һаажа, брынзэ болон сагаан эдеэтэй бусад зүйлнүүдые ехээр гаргаха тухай бүхы малшадта хандаа гэжэ газетэ бэшэнэ.

«Июниин 23-най үдэшын 7 часта Улаан-Үдэ городой ажалшадай митинг болобо. Энээндэ 65 мянган хүн хабаадаа» гэжэ газетэ июниин 24-дэ мэдээсэнэ. Энэ сагһаа хойшо, дайнай дүүрэтэр, газетын номер бүхэндэ фронт дээрэ совет сэрэгшэдэй хэжэ байгаа баатарлиг тэмсэл, тылдэ үлэһэн хүдэлмэришэд, таряашадай гайхамшагта ажал тухай материалнууд хэблэгдэнхэй. **«Армиин илалтые ажалайнгаа илалтаар арбидхая!», «Үдэр ба һүнишье илалтаяа шэрээел!», «Дайсанаа дараха дабхар хүсэ зангидая!», «Шууд бушуу ажалнай—шолмос дайсанда сохилтол!»** гэхэ мэтэ эли тодо, хурса үгэнүүдтэй уряанууд газетын бүхы нэгэ нюур дээрэнь хүндэлэн, томо үзэгүүдээр бэшээтэй.

Дайнай үеын түрүүшын номернуудай нэгэндэнь «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай геройнуудта алдар соло!» гэһэн бэшэг «Правда» газетэһээ оршуулагдан толилогдонхой. Тэрээн соонь иигэжэ уншанабди: «Младша лейтенант нүхэр Харитонов самолёдойнгоо шүрэбөөр дайсанай «88» самолёдые мүргэжэ бута сохёод, өөрынь самолёт зангаараа байгаа». Мүн Петр Тимофеевич Харитоновто энэ гайхамшагта баатаршалгынь түлөө Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгоһон тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ «Бурят-Монголой үнэнэй» түрүүшын нюурта толилоотой. Сэрэгэй албанда ошохынгоо урда тээ Петр Харитонов хадаа Улаан-Үдын № 12 һургуулиин багша байһан юм.

«Фронтһоо бэшэг» гэһэн гаршагтайгаар баатарлиг сэрэгшэдэй бэшэгүүдые газетэ толилдог байгаа. Дүрбэн орденто ахалагша сержант Цыбик Бадмаев «Зэдын аймагай колхозничуудта» гэһэн бэшэг соогоо нютагаархиндаа иигэжэ хөөрэнэ: «72 наһатай хуушанай партизан Цэдэндамба үбгэн иигэжэ захижа юрөөгөө бэлэй: «Хүбүүмни залуу бэеынгээ задарюун хүсөөр зэрлиг дайсанаа дараарай». Энэ юрөөлые дайсадаа буудаха бүридөө һанажа, илажа, диилэжэ ябаһаар Москвагай тэндэһээ мүнөө Берлинэй хажууда хүрөөд ябанам».

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ Буряад ороной олон мянган хүбүүд, басагад эрэлхэг зоригтойгоор тэмсээ юм. Хоёр мянга гаран буряад сэрэгшэд орден ба медальнуудаар шагнагдаһан, арба гаран хүн Советскэ Союзай Геройн үндэр дээдэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

«Фронтдо юун хэрэгтэйб, тэрэниие хүсэд үгэхэбди!—гэһэн уряа республикын бүхы ажалшадай үдэр бүриин хэрэг болоо һэн. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» артелиин гэшүүн 200 мянган түхэриг түрэл армидаа буу зэбсэг бүтээлгэхээ үгэһэн байна. Бүхы дайнай үе соо Буряад ороной ажалшад Улаан Армидаа 86979 мянган түхэриг, фронтдоо 153 вагон элдэб бэлэгүүдые эльгээгээ гэжэ газетэ мэдээсээ һэн.

Республикымнай промышленность «Хамаг юумэ—фронтдоо», «Хамаг юумэ илалтын түлөө» гэһэн уряатайгаар ажалладаг байгаа. «Бурят-Монголой үнэн» республикынгаа хүдэлмэришэн ангиин ажалай баатаршалга тухай материалнуудые үдэр бүхэндэ толилдог һэн. Буряадай олон предприятинууд Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гарадаг байһан. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай коллективтэ гүрэнэй Оборонын комитедэй дамжуулгын Улаан тугые саг үргэлжэ хадагалжа байхаар барюулагданхай.

Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, Советскэ правительство Эсэгэ ороноо хамгаалгын үедэ буряад арадай туйлаһан габьяае үндэрөөр сэгнэһэн байна. «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ буряад арадай үнэн сэхэ хүбүүд, — гэжэ манай республикын хорин жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулан, ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй болон СССР-эй Совнаркомой эльгээһэн амаршалга соо хэлэгдэнэ,— Улаан Сэрэгэй зэргэдэ Эхэ ороноо немецко-фашистска булимтарагшадһаа шэн зоригтойгоор хамгаална. Буряад ороной ажалшад фабрика болон заводуудаар, колхозой таряалан дээрэшье эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлжэ, фронтдоо туһална».

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ «Буряад үнэн» газетэ бүхы ажалшадаа элсүүлэн эмхидхэжэ, парти болон правительствынгаа даалгабариие амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэнь республикынгаа партийна организацида эдэбхитэйгээр туһалһан байна.

Б. ДОНДОКОВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

Хилын саанаһаа

ХОЁР ТАЛАДА АШАТАЙ ТУҺАТАЙ ХЭЛСЭЭН

ГАВАНА, сентябрийн 26. (ТАСС). СССР-эй туһаламжаар Кубада загаһа бариха порт бодхоохо, далайда загаһа бариха талаар Куба Советскэ Союз хоёрой харилсан ажаллаха тухай хэлсээнүүд үсэгэлдэр эндэ баталагдабэ. Кубын революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро, загаһанай ажахын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. А. Ишков гэгшэд хэлсээнүүдтэ гараа табиһан байна.

Энэ портые бүхы хамһабарин барилга, хэрэгсэлнүүдтэйнь бодхоохо юм. Советскэ Союз Кубада иигэжэ техническэ туһаламжа үзүүлхэ. Загаһа баридаг 130 суднануудые энэ порт хангаха ёһотой. Далайда загаһа бариха асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байха, Атлантын океанда загаһа бариха арга боломжо шэнжэлэлгые зохилдуулан ябуулха, гадна совет, Кубын загаһа барилгын организацинуудай хоорондоо дүй дүршэлөө андалдаха тухай хэлсээнүүд дотор хараалагдаа.

Эдэ хэлсээнүүдые баталха үедэ Кубын премьер-министр Фидель Кастро богонихон үгэ хэлэбэ. Кубын Советскэ Союзэй хоорондохи хани ёһоной харилсаануудые хүгжөөлгэдэ эдэ хэлсээнүүд ехэ удха шанартай, хоёр талада ашатай туһатай гээд Фидель Кастро тэмдэглэбэ. Эдэ хэлсээнүүд туйлай ехэ ашатай туһатай байха гэжэ тоолонобди. Кубын загаһа барилгын флодой, промышленностиин хүгжөөлдэхэ хэрэгтэ туһа нэмэри болохо. СССР-эй туһаламжаар эрхим мэргэжэлтэй загаһашадые Куба бэлдэхэ гэжэ премьер-министр үргэлжэлүүлбэ. Һайн һайхан зорилготойгоор туһаламжа хүргэһэнэйнь түлөө совет арадта, тэрэнэй правительствода, Кубын арадай, правительствын нэрэһээ Фидель Кастро баяр хүргэбэ.

Хани ёһоной угтамжа

СОФИ, сентябрийн 25. (ТАСС). Болгариин ажалшад герой-космонавт Герман Титовые хүндэтэй ёһоор угтаа. Варнаһаа Пловдив ерэхэ замдаа совет айлшан гоё һайхан Калофер, Карлово городууд соогуур үсэгэлдэр гараба. Герман Титов үдэшэлэн Пловдив ерээ. Городой хэдэн мянгаад ажаһуугшад үйлсэнүүдтэ гараад тэрэниие угтаба. Советскэ космонавт Пловдивай ярмаг ошожо, Болгариин хүнгэн промышленностиин, хүдөө ажахын, хүндэ промышленностиин павильонуудые хараба.

Герман Титовой советскэ павильондо ерэхэдэнь, тэндэ ажаллажа байһан совет хүнүүд хани халуунаар угтаһан байна.

Кубын, Монголой, Ганын, Венгриин, ГДР-эй Чехословакиин, Польшын павильонуудые герой-космонавт хараа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй Югославида айлшалжа байһан тухай

КРАГУЕВАЦ, сентябрийн 26. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневые, ФНРЮ-гэй президент И. Броз Титое, эдэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүдые «Црвена застава» («Улаан туг») гэдэг автомобиль бүтээдэг Югославиин ехэ заводой хүдэлмэришэд хани халуунаар үсэгэлдэр угтаба.

Заводой генеральна директор П. Ракович хүндэтэй айлшадтаа заводой түүхэ, үйлэдбэри тухай хөөрэжэ үгэбэ. Л. И. Брежнев заводой зарим цехүүдээр ябаа. Тиигэжэ Л. И. Брежнев хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэһэн, тэдэнэй ямараар ажаллажа, ажаһуужа байһые һонирхоһон байна.

Олон хүнэй хабаадалгатай митинг заводто болобо. Л. И. Брежнев И. Броз Тито хоёр тэндэ үгэ хэлэбэ. Эдэнэй үгэ хэлэжэ байха үедэ югослав-совет хани барисаанай хүндэлэлдэ нэрьеэ альга ташалган болобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, ФНРЮ-гэй президент И. Броз Тито, эдэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд тусхай поездоор үдэшэлэн Крагуеваһаа Осиек ошобо.

Уласхоорондын худалдаа наймаа гуримшуулгада ООН хубитаяа оруулха ёһотой

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сессидэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябрийн 26. (ТАСС). Худалдаа наймаанай асуудалнуудаар 1963 ондо уласхоорондын конференци зарлаха асуудые Генеральна Ассамблейн энэ сессидэ оруулха гэжэ Советскэ Союзэй делегаци дурадхаһан юм. Олон оронуудай түлөөлэгшэд — Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүд ехэ һонирхолтойгоор энээниие угтаһан байна. Уласхоорондын худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ элдэб хашалта, бэрхэшээлнүүдэй тохёолдуулагдаг тухай Азиин, Африкын, Латин Америкын гүрэнүүдэй делегадууд һанаагаа зобонгёор хэлэдэг. Тиигэжэ багаар хүгжэнги оронуудһаа абаашагдадаг түүхэй эдэй үнэ сэн эрид доошолуулагдажа, баруун оронуудай худалдаг промышленна эд товарай үнэ сэн ехээр дээшэлүүлэгдэдэг байна бшуу. Бүхы оронуудай үгэ зориглонуудые хараада абажа, уласхоорондын худалдаа наймаанай шухала асуудалнуудые шиидхэхын түлөө ООН оролдолго гаргаха ёһотой гэжэ эдэ гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд эрилтэ табина. Энэ шухалын шухала асуудалые шиидхэхэ һаа, арадуудай хоорондохи хани барисаае, үгээ ойлголсохо ябадалые бэхижүүлгэдэ ехэ туһа нэмэри болохо байгаа.

Ассамблейн үсэгэлдэр үдэрэй заседанида ниитэ политическэ асуудалаар үгэ хэлэлгэн үргэлжэлбэ. Бирмын гадаадын хэрэгүүдэй министр У Ти Хан түрүүлэн үгэ абаа. Һүүлэй үедэ гурбан ехэ асуудал—Алжирай, Баруун Ирианай, Лаосой асуудалнууд гуримшуулагдаһан байна. Иигэжэ бусадшье асуудалаата асуудалнууд амгалан ёноой хэлсээнүүдые хэжэ шиидхэгдэхэ гээд найдахаар. Ядерна туршалгануудые болюулха асуудалаар Женевэдэ үнгэргэгдэһэн хэлсээнүүдтэ зарим тэды амжалта туйлагдаһан юм гэжэ Бирмын түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ. 18 гүрэнүүдэй хабаадалгатай комитедтэ бээ абанги 8 гүрэнүүд тусхай меморандум оруулаа һэн. Тиигэжэ хэлсээнүүдэй үедэ хоёр талын баримталдаг хараа шугамуудые дүтэрхы болгохо зорилго табигдаһан байна. Энэ меморандумые Ассамблейн дэмжэхые Бирмын делегаци гуйха хүсэлэнтэй гэжэ У Ти Хан мэдүүлбэ.

Гвинейн гадаадын хэрэгүүдэй министр Луи Лансана Беавоги гэгшээдэ үгэ үгтэбэ. Эб найрамдал тогтоолго дулдыданги оронуудые сүлөөлхэ хэрэгтэй нягта холбоотой. Испаниин, Урда Африкын Республикын, Португалиин бэелүүлдэг колониальна политика бүгэдэ ниитын эб найрамдалда аюул тохёолдуулна гэжэ Гвинейн түлөөлэгшэ хэлэбэ. Родезидэ, Ньясалендэдэ, Кенидэ, Басутолендэдэ, Бечуаналендэдэ, Свазилендэдэ, Африкын бусад газар нютагуудта бээ даанхай байдал олгохын түлөө ООН яаралтай хэмжээнүүдые абаха ушартай гээд, Гвинейн гадаадын хэрэгүүдэй министр мэдүүлбэ. Колониальна арадуудта бээ даанхай байдал олгохо гэһэн Генеральна Ассамблейн деклараци хэтэрмэ колониалистнууд хараада абахагүй һэдэлгэ гаргана. Колониализмые усадхан һалгаха тухай болзор тогтоохо шухала. Энэ болзорынь 1963 оной октябрийн 24 болог лэ гээд Гвинейн гадаадын хэрэгүүдэй министр һанамжалаа.

Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр бүү зэбсэг хуряаха шухалын шухала асуудал Хитадай Арадай Республикын хабаадалгагүйгөөр шиидхэгдэхэгүй гэжэ Гвинейн делегат тэмдэглэвэ. ООН болбол багаар хүгжэнги оронуудта экономическа туһаламжа бүри ехээр хүргэдэг болог лэ гээд Л. Л. Беавоги уряалба. Худалдаа наймаанай талаар өөһэдынгөө аша туһые хамгаалхын зорилгоор Африкын оронуудай экономическа нэгэдэл бии болгохо тухай тэрэ һанамжалба.

Бүү зэбсэгэй ехээр бэлдэгдэжэ байха үедэ манай арадууд һанаата болоно гэжэ Эквадорой, Уругвайн, мүн бусад делегадууд хэлэбэ.

Италиин Урда Тирольдо Австриин багахан үндэһэ яһатанай ажаһуудаг тухай асуудалда Австриин гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Крейский дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Турциин хүдэлмэришэд өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө улам эдэбхитэйгээр тэмсэдэг болоо. **Зураг дээрэ:** Стамбулай хүдэлмэришэдэй жагсаал. ТАСС-ай фотохронико.

Гурбан гүрэнүүдэй хабаададаг нэмэлтэ комитедтэ

ЖЕНЕВЭ, сентябрийн 26. (ТАСС). Ядерна туршалгануудые болюулха тухай гурбан гүрэнүүдэй нэмэлтэ комитедэй ээлжээтэ заседани үсэгэлдэр болобо.

США-гай түлөөлэгшэ Стелле, Великобританиин түлөөлэгшэ Смизерс гэгшэд хуушанайнгаа хараа шугамые баримталһаар. Тиигэжэ августын 27-до тунхаглагдаһан договоройнгоо проектые баруун гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд нэмэлтэ комитедэй үзэмжэдэ дахин табиба. Иигэжэ договоройнгоо проектые зүбшөн хэлсэлгэдэ СССР-эй делегациие заабол хабаадуулха һэдэлгэ гаргана.

Баруун гүрэнүүд һүүлэй үедэ ядерна зэбсэг туршалгые хориходо хэлсээ баталха тухай шэнэ проект дурадхаһан байна. Зүгөөр ядерна зэбсэг газар доро тэһэлхэ ябадал тэндэль хориигдоногүй бшуу гээд Советскэ Союзай түлөөлэгшэ С. К. Царапкин хэлэбэ. Иимэ проектые зүбшөөжэ болохогүй гэжэ нүхэр Царапкин тэмдэглээ. Баруун гүрэнүүдэй баримталдаг шугамые хараада абажа, агаарта, замбуулин дайдада, уһан доро туршалгануудые хэхээ болихо тухай хэлсээе Советскэ Союз дары баталха һэн. Энээнтэй хамта, газар доро ядерна зэбсэг туршалгые хорихо хэлсээнүүдые үргэлжэлүүлхэ тухайгаа үгөө ойлголсохо шухала гээд, Советскэ Союз тоолоно гэжэ нүхэр Царапкин хэлэбэ.

Алжирай түүхэдэхи шэнэ хуудаһан

АЛЖИР, сентябрийн 26. (ТАСС). Түрүүшын Национальна учредительнэ суглаан сентябрийн 25-да нээгдэбэ. Депутадуудай даабаряар Ферхат Аббас Национальна учредительнэ суглаанай сессиие нээһэн байна.

Манай Республика социалис экономикые хараа болгохо юм. Манай олон шухалын шухала асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ имагтал шэнэ арга методууд туһа хүргэхэ гэжэ Ферхат Аббас хэлэбэ. Манай хүдөө ажахые революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгаха, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй реформо хэхэ, ороноо индустриализацилха, монополинуудай доботолгоһоо Эхэ ороноо хамгаалха, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалтай тэмсэхэ, элүүрые хамгаалха зургаануудые эмхидхэхэ, байрын гэрнүүдые бариха хэрэгтэй. Иигэжэ гэгдэнги байдалһаа, дунда зуун жэлэй үеын үлэгдэлнүүдһээ мултаран гарахабди, гээд тэрэ үргэлжэлүүлбэ.

Конституцимнай засагай гурбан органуудые хараалха ушартай. Эдэнь хуули ёһо гаргаха, сүүдэй, гүйсэдхэхы органууд болоно.

Уласхоорондын харилсаанууд тухай хэлэхэдэ, Францитай харилсаа холбоогоо шэнэ ёһоор тодорхойлхо ушартайбди. Мүнөө үедэ бээ даанхай байдалтай болоходоо хани ёһоноймнай харилсаанууд бэхижүүлэгдэхэ.

Алжир хадаа хүршэ арадуудтайгаа харилсаа тогтоохо байна. Бүхы Африкые сүлөөлхэ хэрэгтэ Алжир хабаадаха.

Уласхоорондын талаар Алжир Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Уставые бүримүһэн һайшаана.

Уласхоорондын арсалдаануудые амгалан ёһоор шиидхэхын түлөө Алжир тэмсэхэ. Алжир хадаа эб найрамдал тогтоохо хэрэгые хуули ёһон болгожо, бээ абанги политика ябуулха байна.

Эхэ оронойнгоо урда табигдаһан орёо бэрхэшээлтэй, хойшолуулашагүй асуудалнуудые шиидхэжэ эхилээ гэжэ Ферхат Аббас түгэсхэлдөө уряалба.

Национальна учредительнэ суглаан президиумые һунгаба. Национальна суглаанай түрүүлэгшээр Ферхат Аббас нэгэн дуугаар һунгагдаһан байха юм.

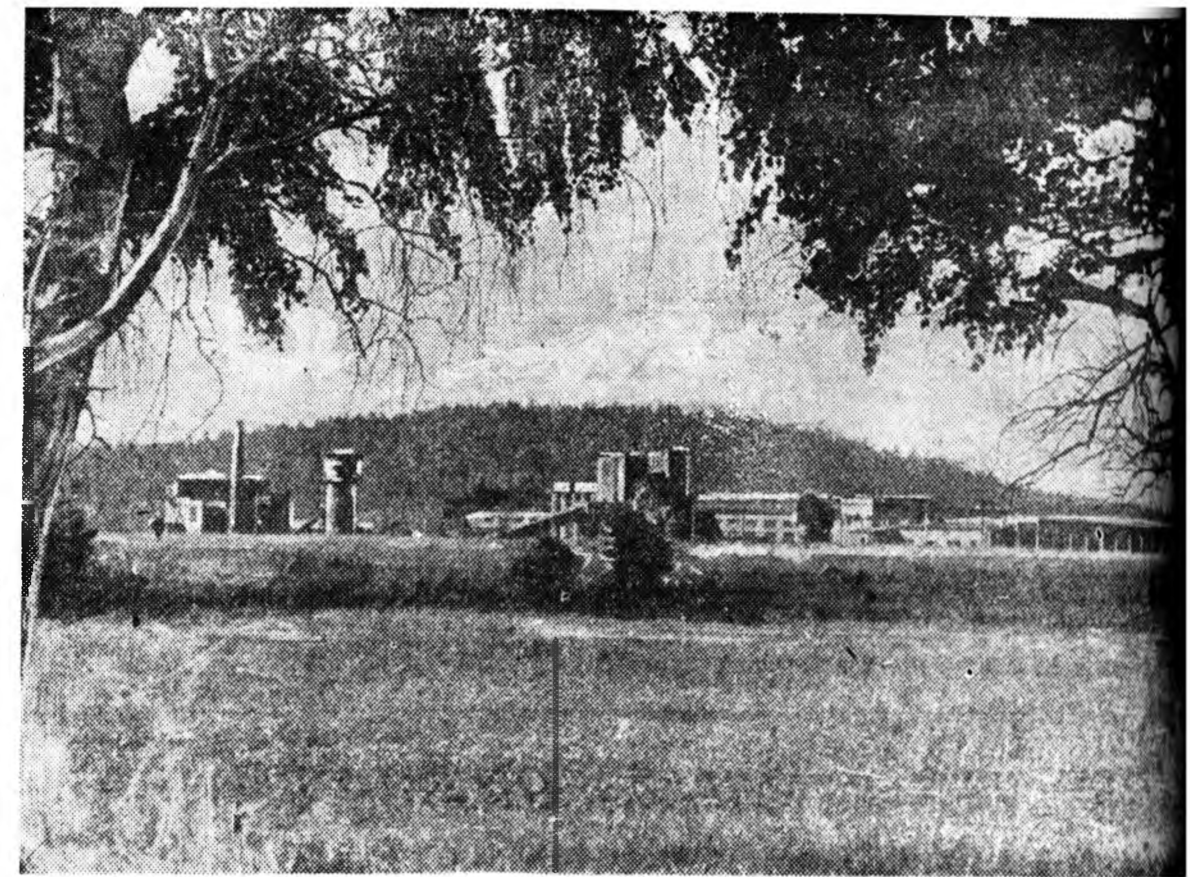

Таловскын оршондо. И. ДЕНИСОВЭЙ фото

Мархайн аша Мархай

«Ходоогой холисоогой хиисэн дээрэ хүлэгөө тэгшэжэ хаялаарай» гэжэ буряад арадай дуулаадаг. Гоёшье дуун даа. Энэ дуу дуулаад, Эхэ түрэл Буряад орон соогуураа булад гуурһаа бариад ябадаг гээшэб... Холисоо, холисоо гэхэһээ бүри һаяхан, булад гуурһанайм үзүүртэ Бугай гэдэг дарга дайралдашаба.

Тээд гайхаһан уншагшад юун «Холисоо, холисоо» гээд, баһа Бугай гэнэ гэжэ гэлдэн һонирхолдожо болохо... Бү яарагты, хуу мэдээжэ болохо. Ушар юу гэхэдэ, тэрэл Бугай гэдэг даргамнай тэргынбэшэ, поездынхые бэшэ, хиихэ бии болгоһон холисоо дээрэ элдэб хүнүүдээ һуулгаад, элбэг олоор гүрэнэй мүнгэ гамнадаг гүг байса хамаг олон хармаануудтань адха адхаар шахаад, амгалан һуужа байдаг хүн юм хаш...

Тээд яахадаа холисоогой дээрэ һуулгаад хободгүүд мүнгэ түлэхэ болооб? Миншье түлэхөө яагааб? Байгыт, холисоо гээшэмнай гансашье түргэн ябадалда удха шанартай байһан бэшэ, байн тулэхэ, абаха асуудалнуудташье гүнзэгы удха шанартай байха. Яахадааб гэһэн асуудал гаража болохо. Яахадааб гэхэдэ, холисоо дээрэ ябаад хүдэлдэг зөмнай хуулита ёһоорoo салин дээрэе үшөө 30 процент абадаг. Тэрэл холисоогой 30 процентдэ хэрхойтоһон хободгүүд тухай, хуули буса гаргаша хэдэг Бугай тухай хэлэжэл байна ха юмбиб. Одоол ойлгобо гүт?

Тиигэж һаа, яагаад тэрэ холисоо дээрэ хүнүүдэй «һуудагые» харахамнай гү?

1961 он. Июль һарын 14-нэй үдэр. «Забайкалтрансстрой» трестын 834-дэхи барилгын-монтажна поездын начальнигай кабинет. Начальник Бугай өөрөө һууна. Тамхинай хүхэ манан утаан хүшэгын сааша, столой нүгөөдэ тээ, Улаан-Үдын хүдөө ажахын институдай гражданска болон промышленна факультедэй выпускнигууд: Б. И. Андрасюк, С. А. Тимин. Эдэ хоёрой гар хармаанда. Шэнэхэн дипломоо бажуугаад, «одоол хоолойгоо тэжээхэ шадалтай болобобди» гэһэн бодол толгой соогуур гүйлгэнэ.

— Багал байна салинтнай...
—Тихэдэнь хайшан гэхэбибди, —гэнэ Бугай.
—Дээрэ һургуулитай, дипломтой хүнүүд мүнөөмнай хоморхон бэшэ...

Хөөрэлдөөнэй хоорондохон забһар. «Холисоогой... холисоогой» гэһэн бодол Бугайн толгой соогуур сахилгаан түргөөр гүйбэ.

Улаан-Үдэдээ хүдэлхэ гүт?
—Тиихэ. Ондоо хайшаашье гарахагүйбди. Эндээ гэр байратай, өөһэдын унтаха шэрээтэй зомди.
—Зай, түлөөдэрһөө ажалдаа гарагты, би нэгэ аргынь бэдэрүүжэб, —гээд, начальник тэдэ хоёрые гарһаань хүтэлжэ үдэшэбэ.

Тэрэ үдэртөө «Забайкалтрансстрой» трестэр № 72, 73 приказ гараа.

Андрасюк Тимин хоёр диплом «холисоогой» 30 процентээр худалдаа шадаа бшуу. Буряадай Совнархозой путёвкоор Улаан-Үдэһээ ондоо тээшэ гаража хүдэлхэ ёһотой хоёр, энээнһээ голоо таһа арсаад, Бугайн дали доро орожо, мастернууд томилогдон сасуугаа, амна ангайгаад, «холисоогой» 30 процент эдижэл мэдэбэ. Тэрэ үдэрһөө хойшо тэдэ хоёр 656 түхэриг гүрэнэй мүнгэ орой миин эдижэрхёо. Эдэ тэжээмэл дипломтон мүнөөдэр ахадай хармаанда хулгайгаар орооод гээшэл!

Бүхы наһаараа ажал хүдэлмэриин хэрэгээр Улаан-Үдэһээ гараагүй мастер Н. Ф. Ляхевич һара бүхэндэ «холисоогой» мүнгэ абадаг байбал. Энэ нүхэрэй һаалтагүйгөөр гүрэнэй мүнгэ эдижэ байһын түлөө «Забайкалтрансстрой» трестын кадрнуудай таһагай начальник Заломнихин гэдэг ажалайнь дэбтэр дээрэ худал заһабари оруулаа. Энэ худал заһабарин хушалтаар 1960 оной декабриин 25-һаа 1961 оной июлиин 7 болотор мастер Ляхевич

«Забайкалтрансстрой» трест... тадхи заһабарилгын-прое... зада хүдэлһэн болово... 1960-61 онуудта Ляхеви... хүлөөшье табяагүй байгаа... буруу заһабариин хүсөөр «холисоогой» 250,90 түх... даа.

Гүрэнэй мүнгэн! Һм, хор... на. Бугайн захиралтаар И... ков 274 түхэриг, Ю. Черва... түхэриг «холисоогой» эд... лөө. Эдэ хоёр хүдэлхэ... ябадал гаргаһанайнгаа т... дэ һуухан байха. Энээнэй... тэ 834-дэхи барилгын-... поездо хүдэлһэн байгаа... Хуушан ажалдаа бусаа... гаа хэдэрто 30 процент... түлбэри түлэжэ байхаа... шиидхээ бшуу. Тулэншые...

Шулуун барилга хэр... Ерофеевтэ 147,92 түх... Ерофеевтэ 159,56 түх... Казазаевта 142 түхэри... ревцовада 214 түхэриг «... нарэйгээр түлөө. Мүн б... тулагдаһан байгаа даа.

834-дэхи барилгын... поездын начальнигай ха... айхабтар муухай альба... тухай СССР-эй Зам харгы... министерстводо дуулаад... тиит хаана ноо гэһэн асу... рюсыт гэхэмни.

«Холисоогой» хиидээгү... ходоогүүдэй харнаан ру... мүнгэнэй урсхал болюулг...

Мархайн аша Т...

Холисоогой хиидээгүй байха... ходоогуудай хармаан зузаари...

СПОРТ

Хүршэнэрнай урагшаа дабша...

Футболоор ээлжээтэ улзалдаануудаа үнгэргэхын тула «Б» классай командунууд бээ бээдээ айлшалалсаһаар. Мүнөө дээрээ ямар команда хэды очкотой болоожо, түрүүлжэ ябанаб гээд харая.

Зоно соогоо түрүү һуури буляалдажа ябаһан Новосибирскын футболистнууд Омск городой «Иртыш» командые 2:0 тоотойгоор шүүбэ. Тиихэдэ манай хүршэнэр—Шэтын «Забайкалец» команда айлшаар ерэһэн Хабаровскын бэрхэ командые 3:0 тоотойгоор шүүжэ, суглараагаадаа баясхулба. Мүн Благовещенскын «Амур» команда «Авангард» (Комсомольск-на-Амуре) 2:0, Кемерово городой «Химик» «Томич» (Томск) командые 3:1 тоотойгоор шүүһэн байна. Сибирь болон Алас Дур... зон соо ээлэл һүүлшы... ээлжэ ябаһан «Мет... (Новокузнецк) команда... нооярскын футболистнуу... гэһэн тоотойгоор шүү... Прокопьевск городой... тёрнуудта» айлшалжа... «Ангара» команда... залгаха 1:1 тоотойгоо... гээ.

Хэдэн уулзалгын үд... очкотой болоһон Нов... скын команда түрүү... эзэлэнхэй. Тиихэдэ К... Хабаровск городуудай... тустаа 32—32 очкотой... восток городой «Л... Манай Улаан-Үдын «... команда 21 очкотой, г... гэдэхи һуурида ябана.

И. Мель...

Хэнэйшье түрүүлхэ... мэдэгдээгүй

Шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөндэ хабаадагшад наадагдаагүй, мүн хойшолуулагдаһан партинуудаа үргэлжэлүүлээ. Ушаковтой сагаар наадаһан Хабухаев абаһаар ябаһаа һайнаар добтолжо, ноёнойнгоо байдалые баргаар болгоо. Тиигэжэ ябатараа шал буруу ябадалнуудые хэжэ, наадаяа муудуулаад, үшөө удаан наадамаар байбашье, «шүүгдэжэ» гэжэ мэдээрээ. Самарин Яблошевскине, Казьмин Бурловые, Мункоев, Мельниковые, Самарин Сампиловые, Брыскин Вощенкые, Межов Назимовые шүүгээ.

Наадаанай 14-дэхи... гын удаа Самарин... очкотой түрүүлжэ... хэдээ, Александр С... хойшолуулагдаһан... дагдаагүй нэгэ п... Брыскинтэй наадахын... шолуулагдаһан парти... хээр хэбэртэй. Нүгөө... дагдаагүй партияа... наадаха юм. Шатарш... ков, Власов гэгшэ... 10—10 очкотой. Мун... Сампилов—8,5 Ка... Мельников, Бурлаков... кин гэгшэд тус тус... очкотой.

В. Ма...

Редактор Ц. Ц. ЦЫБИ...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28.
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редак... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жиз... пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского ... тельства—47-59, промышленности, транспорта, инфор... 35-14, культуры, литературы и искусства—34-06, ... и рабселькоров—40-49, отдел переводов и коррек... —35-95, бухгалтерия —37-32. Для междугородни... говоров—16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ку... Бурятской АССР.
Н00968. Зак. № 3...

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1962 оной сентябрийн 28.